

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เชิงระบบการบริหารโครงการจัดการศึกษา สำหรับบุคลากรประจำการ มีแนวคิด ทฤษฎีที่ใกล้เคียง ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อคิดเห็นและผลของการวิจัยเหล่านี้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์โครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ

จุดมุ่งหมายสำคัญทางการบริหารไม่ว่าจะเป็นสถาบันใดก็ตาม อยู่ที่ต้องการให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างประหยัค มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และพัฒนาอยู่เสมอ การที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงงานใด ๆ จำเป็นต้องทราบถึงปัญหาเพื่อจะได้ดำเนินการวิเคราะห์และแก้ไขได้ ฉะนั้นการจัดให้มีการวิเคราะห์โครงการ จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

การวิเคราะห์เชิงระบบการบริหารงาน เป็นกระบวนการทางการบริหารที่จะช่วยให้เราได้ทราบถึงโครงสร้างการบริหารโครงการ อำนาจหน้าที่ตลอดจนความรับผิดชอบของบุคลากรประจำตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์การช่วยให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของหน่วยงานและองค์ประกอบต่าง ๆ ในหน่วยงานได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ร่วมงานทุกคนได้รวมกำลังกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดไว้ ฉะนั้นความหมายของการวิเคราะห์เชิงระบบการบริหารงาน จึงหมายถึงการพิจารณาทั้งส่วนย่อย และส่วนทั้งหมด (Micro and Macro Approach) โดยการนำความรู้จากสาขาวิชาการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้และผสมผสานกัน (Multidisciplinary) ซึ่งการวิเคราะห์เชิงระบบนี้เป็นการกำหนดปัญหาวิเคราะห์ปัญหา และกำหนดจุดมุ่งหมาย (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2520 : 322-325) นอกจากนี้การกำหนดปัญหา วิเคราะห์ปัญหาและกำหนดจุดมุ่งหมายแล้ว ขั้นตอนหรือกระบวนการในการวิเคราะห์เชิงระบบ มีดังต่อไปนี้คือ

1. จำกัดปัญหา (Problem Definition)
2. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ (Data Collection and Analysis)

3. วิเคราะห์ทางเลือกของระบบ (Analysis of System Alternative)
4. ทัดสินใจในความเป็นไปได้ (Determination of Feasibility)
5. พัฒนาข้อเสนอแนะของระบบ (Development of System Proposal)

คำว่า "ระบบ" หมายถึง ส่วนต่าง ๆ จำนวนหนึ่งซึ่งสัมพันธ์และขึ้นอยู่กับกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อกระทำบางสิ่งบางอย่างให้สำเร็จผลตามที่ต้องการ ตลอดเวลากลุ่มของสิ่งต่าง ๆ ที่รวมกันอยู่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะอยู่ในลักษณะที่มีความสัมพันธ์ต่อกันและมีปฏิกริยากระทบต่อกัน (Interacting and Interdependent) ในระหว่างสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ" (ชงชัย สันติวงษ์ 2523 : 78-80) คำว่า "ระบบ" ยังหมายความถึง "ผลรวมของหน่วยย่อยซึ่งทำงานเป็นอิสระจากกันแต่มีปฏิกริยาสัมพันธ์กัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้" (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2520 : 323 และ อมร รัชกาลศัตย์ 2524 : 195) นอกจากนี้ริชาร์ด จอห์นสันและเพื่อนกล่าวว่า "ระบบ" หมายถึง "การประกอบ (Assemblage) หรือ การรวมกัน (Combination) ของสิ่งหลายสิ่งหรือของส่วนต่าง ๆ หลาย ๆ ส่วนขึ้นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน" (Richard A Johnson 1963 : 4)

จากความหมายของระบบและการวิเคราะห์ระบบกล่าวได้ว่า ในการวิเคราะห์เชิงระบบจำเป็นต้องพิจารณาทั้งองค์ประกอบของระบบและการวิเคราะห์ระบบควบคู่กันไป เพราะเมื่อองค์ประกอบของระบบมีความซับซ้อน การวิเคราะห์ก็ต้องมีการจำแนกให้ชัดเจนยิ่งขึ้นไป โดยทั่วไประบบประกอบด้วย

1. ข้อมูลที่ใส่เข้าไป (Input) เป็นขั้นสำรวจปัญหาและชี้บอกปัญหานั้น ๆ อันได้แก่ ปรังษา เป้าหมาย รวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ
2. กระบวนการ (Process) เป็นขั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์แล้วดำเนินการในขั้นปฏิบัติการแก้ปัญหาตามทางที่เลือกคิดขึ้น ในกระบวนการนี้ครอบคลุมการดำเนินการในค่านโครงสร้าง และการจัดองค์การการดำเนินการในด้านการบริหารด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ
3. ผลลัพธ์ (Output) หมายถึงผลที่ได้รับหรือการแก้ปัญหาแล้วในขั้นนี้จะทำการทดสอบความเชื่อมั่นไคผลลัพธ์ โดยพิจารณาจากผลลัพธ์ที่ย้อนกลับ เพื่อจำนำมาปรับปรุงให้ผลลัพธ์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. การสะท้อนกลับ (Feed back) ในธรรมชาติของระบบต้องมีการสะท้อนกลับ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ระบบยืนยงอยู่ได้ การสะท้อนกลับนี้จะปรากฏทั้งทางบวกและลบ

ซึ่งจะมีผลต่อการบริหารงานว่าจะต้องมีการปรับปรุงหรือมีการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้อาจกล่าวได้ว่า ระบบมีประสิทธิภาพหรือไม่

สำหรับงานบริหารการศึกษาที่สำคัญ ๆ นั้น สามารถแยกออกได้เป็นด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ดังต่อไปนี้ (วิทยุไชย สาร 2516 : 252) คือ

1. การจักระบบบริหารการศึกษา และระบบบริหารโรงเรียน ได้แก่ การจัดโครงสร้างสายการบังคับบัญชา การกำหนดอำนาจหน้าที่ และแบ่งสายงานให้ชัดเจน ซึ่งจะปรากฏออกมาในรูปของแผนผังโครงสร้างสายบังคับบัญชา
2. การบริหารงานค้ำวิชาการ ได้แก่ การบริหารกิจกรรมทุกชนิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอน
3. การบริหารงานค้ำบุคลากร ได้แก่ งานเกี่ยวกับค้ำคนกรให้ได้มา การบำรุงรักษา การพัฒนา และการให้ทุนจากงานของบุคลากร
4. การบริหารงานค้ำกิจการนักศึกษา ได้แก่ การบริหารและการนิเทศบรรคากิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนในห้องเรียน
5. การบริหารค้ำงบประมาณและการเงิน ได้แก่ จากงบประมาณรายได้ของสถาบัน และจากการอุดหนุนให้ในรูปแบบการศึกษา

ในการวิเคราะห์การบริหารโครงการ กศ.บป. เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพการดำเนินงาน จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงระบบในการบริหารโครงการ โดยเริ่มศึกษา ปรัชญา เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโครงการและการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาประกอบในการวิเคราะห์การบริหารโครงการ ดังต่อไปนี้

ปรัชญา เป้าหมาย และวัตถุประสงค์

การจัดการศึกษาของชาติจะบรรลุจุดหมายได้ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการศึกษา การลงทุนเกี่ยวกับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรัชญาการศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการศึกษาของสถาบัน ดังที่สาโรช บัวศรี (2518 : 4) ได้กล่าวถึงความหมายของปรัชญาการศึกษาไว้ดังนี้ "ปรัชญาการศึกษาคือ การนำเอาหลักการบางประการของปรัชญาอันเป็นแบบมหายาคักแปลงให้เป็นระบบเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษา"

นอกจากนี้ ตามความหมายปรัชญาการศึกษาของ ไทเลอร์ ยีน ลินลาวิธน์ (2524 : 34) ไทเลอร์กล่าวว่า ปรัชญาการศึกษาคือความพยายามที่จะวิเคราะห์หิวพาทฤษฎี วิจาร์ณและพิจารณาการศึกษาอย่างละเอียด ลึกซึ้ง ทุกแง่ ทุกมุม ให้เข้าใจถึงแนวคิดหลัก ความสำคัญ ความสัมพันธ์และเหตุผลต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีความต่อเนื่องและมีความหมายครอบคลุม สังคมและสิ่งแวดล้อม

ฮาโรลด์ โอ. รุกก์ (Harold O. Rugg 1951 : 1) กล่าวว่าเรามีปรัชญาอยู่ทุกคน แม้ว่าจะสามารถคิดเกี่ยวกับปรัชญาอย่างทะลุปรุโปร่ง หรือกล่าวออกมาอย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตาม ทุกสิ่งที่เราทำเราพูดตลอดทั้งสิ่งที่เราคิดยอมรับหรือปฏิเสธปรัชญาที่มีอยู่

ปรัชญาที่กล่าวมาข้างต้น ย่อมเป็นจุดที่จะชี้ให้เห็นได้ว่าการทำงานทุกอย่างย่อมมีปรัชญาวางไว้ เพื่อไปยังจุดนั้น การสร้างหลักสูตรก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องมีการวางปรัชญาของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน เพื่อการปฏิบัติต่อไปในเวลาข้างหน้า จะได้สอดคล้องกัน โครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการในวิทยาลัยครู ใคมุ่งเน้นปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อความรู้ ประสบการณ์ อันอาจนำไปใช้ในงานประจำวัน การเรียนการสอนมุ่งความสัมพันธ์ในลักษณะสองทาง เช่น ครูใกล้ชิดกับนักศึกษา มีการทบทวนงาน ฯลฯ ลักษณะดังกล่าวนี้ใกล้เคียงกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชซึ่งทั้งสองสถาบันมุ่งการศึกษาตลอดชีวิตเช่นกัน ต่างกันที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชไม่สนใจนักศึกษาวาจะเป็นใครมาจากไหน เรียนจบหรือไม่ มุ่งวัดผลตามเกณฑ์มาตรฐาน แต่วิทยาลัยครูมีห้องปิดบางส่วน บางรายวิชาเปิดเพื่อให้เข้ากับปรัชญา การเรียนการสอนครูฝึกเรียนสามารถสื่อสารกันได้ใกล้ชิด โอกาสที่จะสำเร็จการศึกษามีสูงกว่า ดังนั้นวิทยาลัยครูจึงปรับทิศทางการผลิตครูมาผลิตบุคลากรสาขาวิชาอื่น โดยเฉพาะสาขาบริหารธุรกิจและการจัดการ ก็เป็นสาขาที่สำคัญสาขาหนึ่งที่กรมการฝึกหัดครูได้เปิดสอน โดยจะมุ่งรับผู้เรียนที่มีเป้าหมายในระยะใกล้ ฝึกฝนความรู้ประสบการณ์ตามที่ต้องการ และนักศึกษาส่วนใหญ่แล้วจะเป็นพวกที่อยู่ในท้องถิ่นที่วิทยาลัยครูได้ตั้งอยู่สะดวกต่อการไปเรียนหรือติดต่อน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชนั้นจะมีนักศึกษาที่สนใจอยู่อีกกลุ่มหนึ่งที่วางเป้าหมายของการเรียน มุ่งความเป็นนักวิชาการสูง และคาดหวังจากมหาวิทยาลัยมาก จึงเหมาะสมควรจะมีนักศึกษาส่วนหนึ่งในโครงการนี้ได้เคยศึกษาในมหาวิทยาลัยสุโขทัยมาแล้วแต่ไม่จบการศึกษาต้องกลับมาเรียนในวิทยาลัยครู

หลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการ นับได้ว่าเป็นหลักสูตรใหม่ที่ได้เปิดสอนใน

วิทยาลัยครู เนื่องจากทิศทางการพัฒนาของประเทศไทยได้หันเข้าสู่ยุคของธุรกิจและอุตสาหกรรม การผลิตคนในทางนี้จะเป็นการสนองตอบต่อความต้องการใหม่ (เสนาะ อุณาภูล : 2529) ซึ่ง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 ได้วางนโยบายในสถาบัน การศึกษาผลิตคนให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนทั้งส่งเสริมการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อพัฒนา คุณภาพของคนทำงานแล้วให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น จากตลาดที่กรมการฝึกหัดครูได้รวบรวมไว้ (กรมการฝึกหัดครู : 2527) พบว่าบุคลากรประจำการในสายอาชีพอื่น นอกจากอาชีพครู ต้องการ ที่จะพัฒนาตนเองโดยการศึกษา เพื่อเพิ่มทุนความรู้ ประสบการณ์และเพื่อปริญญา กรมการฝึกหัดครู จึงได้สร้างหลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการขึ้นมา ในทางธุรกิจนั้นมีหลักสำคัญที่จะต้องศึกษา คือ การจัดการ การผลิต การตลาด การเงิน การบัญชี ซึ่งในหลักสูตรได้บรรจุวิชาเหล่านี้ไว้ใน สักส่วนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร กรมการฝึกหัดครู

ในการศึกษาทางบริหารธุรกิจและการจัดการนี้มุ่งใหม่ความรู้ความสามารถในระดั บวิชาชีพ (Profession) ซึ่งสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม เข้าใจระบบ เศรษฐกิจและสังคม ปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับธุรกิจ นอกจากนี้ยังคาดหวังให้ผู้เรียนมี เจตณคติและค่านิยมในการประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพ จริยธรรมและปัญญาธรรม

ก้าบริหาร

กระบวนการบริหารซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน (Planning) การจึกระเบียบองค์การการบริหาร (Organization) การสั่งการและการมอบหมายหน้าที่ (Directing) การประสานงาน (Co-ordination) และการควบคุมดูแลผลการปฏิบัติ งาน (Control) เป็นหลักในการบริหารงานแล้ว ยังต้องอาศัยองค์ประกอบ 4 อย่างที่ เรียกว่า 4 M คือ คน (Man) เงินหรือทุน (Money) วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ (Material) และการจัดการหรือเทคนิคในการบริหาร (Management) (วิทยุ โทร 2516 : 6) ประกอบในการวิเคราะห์การบริหารโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากร ประจำการ

ก้าวิชาการ

ในการจัดการศึกษา สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีหลักสูตรระบบระเบียบเกี่ยวกับวิธี การเรียนการสอน และการประเมินผล เพื่อศึกษานิสิตนักศึกษาให้เกิดความเจริญงอกงามหรือ

เปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุประสงค์ที่ตองการ งานที่เกี่ยวกับกระบวนการให้การศึกษาแก่นักศึกษา นั้นรวมเรียกงานด้านวิชาการ ซึ่งชาวง บัณฑิต (2506) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการ หมายถึง การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมถึงการวางแผน และนโยบาย เกี่ยวกับการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการศึกษาต่าง ๆ ในขณะเดียวกัน วิจิตร ศรีสอาน (2524 : 8) ได้ให้ความหมายที่กว้างออกไปอีกว่า "การที่จะจัดดำเนินการให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษานั้นก็คือ การพัฒนาความสามารถ ทักษะ ทักษะ และค่านิยม เพื่อให้บุคคลเป็นคนโดยสมบูรณ์ สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคั่งในสังคมได้" สำหรับสมบัติ พันธุ์คง (2526) ได้สรุปงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นกิจกรรมที่กว้างขวาง ครอบคลุมการจัดการศึกษาทุกชั้นตอน องค์ประกอบของงานวิชาการนั้นได้แก่ องค์ประกอบ ทางด้านการพัฒนาหลักสูตร การสอน การจัดอุปกรณ์ และการอำนวยความสะดวกในการดำเนินการ เรียนการสอนกิจกรรมเสริมหลักสูตร การแนะแนวการศึกษา การประเมินผลการศึกษา นอกจากนี้งานวิชาการยังรวมถึงการเลือกใช้ และจัดแบบเรียนที่เหมาะสม การจัดห้องสมุดที่มี คุณภาพการจัดทำคู่มือครูอาจารย์ การวิจัยค้นคว้า และเผยแพร่ความรู้ การทดลองทางการศึกษา รวมถึงการนิเทศการศึกษา และการพัฒนาครู อาจารย์ ได้แก่ การจัดการศึกษาอบรม การร่วมประชุมออกความคิดเห็น คั้งนั้นพอสรุปได้ว่า งานด้านวิชาการนั้นประกอบไปด้วยงาน ด้านวางแผน วางนโยบาย การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย การพัฒนาหลักสูตร โครงการ สอน ประมวลการสอน บันทึกการสอนและเอกสารประกอบการเรียนการสอนต่าง ๆ การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การประเมินผลการเรียนการสอน และการ ประเมินผลประสิทธิภาพของหลักสูตร การจัดบริการต่าง ๆ ที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมงานด้าน วิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่นการจัดบริการแนะแนว การจัดบริการค่านห้องสมุด ตลอดจน การวิจัย การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาครูอาจารย์อีกด้วย

นอกจากองค์ประกอบของงานด้านวิชาการแล้ว ไอแซกเซน (H.L. Isaksen 1965 : 502) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า ในการดำเนินงานของสถานศึกษาใด ๆ นั้น งานด้านวิชาการ นับว่าเป็นงานหลักหรืองานแกนของสถาบันการศึกษา และถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุด ซึ่งสอดคล้อง กับ วิจิตร ศรีสอาน (2518 : 10) ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นพอสรุปได้ว่า การเสริมสร้างความเป็น เลิศทางวิชาการ เป็นเป้าหมายสำคัญของการอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจะต้องทำหน้าที่ทาง ด้านการสอน การวิจัย การให้บริการแก่สังคม และทำนุบำรุงสร้างสรรควัฒนธรรม เพื่อให้ การบริหารงานวิชาการบรรลุวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพนั้นได้แก่บริการโสตทัศนศึกษา ซึ่ง

การใช้เครื่องมือโสภณศึกษาต่าง ๆ ช่วยประกอบการสอนถือเป็นเรื่องจำเป็น เพราะเป็น เครื่องมือที่ช่วยนักศึกษา ครู อาจารย์ ในด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น แต่การที่จะใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ช่วยการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์โดยสมบูรณ์นั้น ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่สามารถบริหารงานด้านโสภณศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ต้อง สามารถวางแผน การจัดหา และการปรับปรุงงานได้อย่างรัดกุม ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ ความต้องการและความจำเป็นในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อประกอบการจัดหาให้ได้อย่าง เพียงพอ สามารถอำนวยความสะดวกในด้านการให้บริการทั้งแก่อาจารย์และนักศึกษา รวมทั้ง ควบคุม ติดตาม และให้คำแนะนำวิธีการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนจัดหาและกำหนดงบประมาณ ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และเพียงพอต่อความต้องการ นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือต่าง ๆ สามารถเลือกและประเมินค่าวัสดุอุปกรณ์ได้อย่าง เหมาะสมกับบทเรียน ดังที่ซาโรจน์ แห่งยั้ง ได้กล่าวไว้ว่า "การสอนที่ดีนั้นจะต้องใช้อุปกรณ์ ประกม หรือช่วยในการสอน หากครูได้เตรียมตัวมาพร้อมแล้ว การสอนโดยใช้อุปกรณ์ประกอบ หรือช่วยในการสอน ย่อมได้ผลดีกว่าการสอนแบบปากเปล่า (ซาโรจน์ แห่งยั้ง 2520 : 16)

บริการอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญก็คือบริการห้องสมุด ซึ่งเป็นแหล่งวิทยาการที่จะช่วยส่งเสริม การเรียนการสอน ค้นคว้า แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และเป็นศูนย์กลางที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียน มีความรอบรู้กว้างไกล (हररศनीया गीलया ७ मिठर 2524 : 8)

ในกระบวนการบริหารงานนั้นนอกจากการบริหารวิชาการแล้ว ยังเป็นที่ยอมรับกันว่า คนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหารความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของหน่วยงานใด จึงขึ้น อยู่กับคนของหน่วยงานนั้น ๆ เป็นสำคัญ คนในที่นี้หมายถึงคนที่มีความรู้ ความสามารถ ปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพอันจะทำให้หน่วยงานประสบความสำเร็จ ในการปฏิบัติงาน ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (อรุณ รัตธรรม 2517 : 10)

ฉะนั้นการบริหารงานด้านวิชาการ จึงประกอบไปด้วยการบริหารกิจการทุกชนิดใน สถาบันที่จัดขึ้นเพื่อการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาอันได้แก่ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การประเมินผล และการบริการทางวิชาการ ดังนี้

การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตร ถ้าพิจารณาอย่างเป็นระบบในทางปฏิบัติแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

ดังนี้

1. ชั้นเตรียมเนื้อหาหลักสูตร จำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับปรัชญา เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถาบัน กล่าวคือ ผู้บริหารงานด้านวิชาการ จำเป็นต้องมีความเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์อย่างแจ่มชัด ทั้งนี้เพื่อจะได้สามารถกำหนดกระบวนการในส่วนที่เป็นวิชาชีพ และวิชาที่จะช่วยส่งเสริม เพื่อให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาเกิดทัศนคติในสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพธุรกิจ ตามที่สถาบันได้กำหนดไว้ในเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์นั้น

2. ชั้นนำหลักสูตรไปใช้ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จำเป็นต้องชี้แจงให้บุคลากรภายใน ใ้ครูรายละเอียด เพื่อให้ได้เป็นแนวทางในการวางแผนการสอนอย่างมีหลักการและเหตุผล มีใช้เป็นการเตรียมการสอนอย่างอันทันที ซึ่งการนำหลักสูตรไปใช้จะได้รับผลอย่างคุ้มค่า และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของสถาบัน

3. ชั้นประเมินผลหลักสูตร ภายหลังจากการนำหลักสูตรไปใช้แล้ว กิจกรรมที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งคือ การประเมินผล ซึ่งการประเมินผลหลักสูตรนี้จะช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รู้ว่าการนำหลักสูตรที่นำไปใช้จำเป็นต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขเพื่อให้ทันสมัย และเหมาะสมกับสภาพของสังคมหรือชุมชนโดยส่วนรวม

การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ แนวทางการจัดการเรียนการสอนนี้ ย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพและลักษณะธรรมชาติของเนื้อหาวิชา กล่าวคือ ไม่มีวิธีการสอนใดที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดสำหรับทุกวิชา ฉะนั้นผู้สอนจำเป็นต้องนำเอาวิธีการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียน (สุมิตร คุณานุภกร 2518 : 137) แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารและคณาจารย์จะต้องมีความเข้าใจในความมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อจะได้กำหนดกระบวนการทั้งในส่วนที่เป็นวิชาชีพและวิชาที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีทัศนคติในสิ่งต่าง ๆ ครบตามที่สถาบันกำหนดไว้

การประเมินผล

สิ่งที่เราจะเสียมิได้ในการบริหารวิชาการคือการวัดและประเมินผลการศึกษา ของนักศึกษา ดังที่อนันต์ ศรีโสภณ (2520 : 1-3) ได้กล่าวไว้ว่า "การวัดผลการศึกษาจะเป็น

เครื่องมืออันหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของการศึกษาในระดับต่าง ๆ กับ" ซึ่งในการจัดการศึกษานั้น จำเป็นต้องมีการประเมินผล เพื่อดูกิจกรรมการเรียนการสอนว่าได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ทั้งไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้จะประกอบด้วย การวัด การทดสอบ และการประเมินผลด้วยกลวิธีต่าง ๆ เพื่อประเมินหาระดับความรู้ ระดับของทักษะ และระดับของทัศนคติที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน (เกษม สุขหมอบ 2516 : 296) การประเมินผลจะเป็นการตีค่าหลังจากที่ได้ใช้เครื่องมือในการวัดและทดสอบต่างกัน ในปัจจุบันการประเมินผลได้มีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีการใช้หลักการทางสถิติ เช่น ใช้คะแนนมาตรฐาน การใช้พื้นที่โค้งปกติ และการใช้คะแนนที่ เพื่อคัดเกรด เป็นต้น (ประคอง กรรณสูตร 2517 : 64-77)

โครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลากรประจำการนี้เกิดขึ้นมาเพื่อให้การศึกษาและพัฒนาคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ทุกคนเกิดมาด้วยขมจะมุ่งหวังให้เจริญก้าวหน้าให้มากที่สุด ซึ่งแต่ละคนก็จะมีขีดจำกัดไม่เหมือนกัน บางคนขาดโอกาส บางคนมีโอกาสแต่ไม่สนใจ สิ่งหนึ่งที่สามารถจะพัฒนามนุษย์ให้สมหวังดังตั้งใจ ก็คือ "การศึกษา"

การศึกษา คือ ขบวนการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้ถึงขีดความเจริญสูงสุดของความสามารถและโอกาสเพื่อเขาเหล่านั้นจะได้นำความสามารถไปใช้ในการพัฒนาสังคมต่อไป (วีระบุษ วิเชียรโรตติ : 2515 ในการฝึกหัดครูไทย สภาการศึกษาแห่งชาติ 2515) อริสโตเติลนักปราชญ์โบราณผู้มีชื่อเสียงกล่าวว่า "โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ทุกคนปรารถนาต้องเรียนรู้" (Metaphysics, Book 1, Section 1 อ้างจากประภอม คุปรัตน์, 2523 : 20) จึงเห็นได้ว่า การเรียนรู้เป็นขบวนการ การศึกษาเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะพามนุษย์ไปสู่จุดหมายปลายทางที่พึงปรารถนา

การจัดการศึกษาในเมืองไทยในระดับอุดมศึกษาจะมุ่งไปตามนโยบายของรัฐที่กองการนักวิชาชั้นสูงในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศ วิจิตร ศรีสอาน (วิจิตร ศรีสอาน : 2518) และ วิธภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (วิธภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา : 2524) กล่าวถึงภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาว่ามี

1. สอน หมายถึง การถ่ายทอดศิลปวิทยาการขั้นสูง
2. วิจัย ค้นคว้า แสวงหาและทำนุบำรุงวิชาการ
3. ทำนุบำรุง และถ่ายทอดศิลปและวัฒนธรรมเพื่อขำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ
4. บริการวิชาการแก่ชุมชน

จากภารกิจดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการผลิตบัณฑิตจาก เอกสารการประชุมสัมมนาวิชาการ ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ประกอบ คูปรัทน์, 2529 : 4) สรุปบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่มีการผลิตบัณฑิต การวิจัยสร้างความรู้ และการ ประยุกต์ใช้ตลอดจนการให้บริการชุมชน

บทบาทของสถาบัน

สถาบันควร เน้นบทบาทดังต่อไปนี้

1. พัฒนามนุษย์ให้มีความเป็นมนุษย์ให้สมบูรณ์ทั้งในแง่ความรู้ คุณธรรม คือรู้จักคิด นำไปใช้งานให้เกิดประโยชน์แก่สังคม
2. พัฒนาความสามารถของมนุษย์เพื่อทดแทนการขาดทรัพยากรธรรมชาติ
3. พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติโดยศึกษาค้นคว้าแหล่งธรรมชาติและใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด มีการค้นคว้า ทดลอง วิจัย
4. พัฒนาสังคม ส่งเสริมความมั่นคงในการดำรงชีวิตให้มีความสามารถในการพัฒนา

สถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นแหล่งผลิต คนให้มีจิตใจสูงและมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด

(Men of Goodwill and Intelligence)

ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2523 : 49) ได้เสนอจุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยไทย ประกอบด้วยลักษณะใหญ่ 5 ประการ

1. ฝึกคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ คือ มีความรู้ มีคุณธรรม และเสียสละเพื่อประโยชน์ ของสังคมอย่างเพียงพอ
2. ทำให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและประยุกต์วิชาการเพื่อประโยชน์ของคน และสังคม
3. ส่งเสริมพัฒนาสังคม โดยเป็นอุปการะให้เกิดการประเมินผลการพัฒนาให้ตัวสังคม เอง
4. สนับสนุนและส่งเสริมวิชาชีพและอาชีพต่าง ๆ (โดยไม่จำกัดสาขา) โดยการให้ ภาคนิยมวิสัยสอดคล้องต้องกันกับภาคปฏิบัติอย่างมากที่สุด
5. จะต้องเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่พลชนอย่างมากที่สุดและกว้างที่สุด

สถาบันอุดมศึกษาควรต้องรับประกันการให้นิสิต นักศึกษา ได้เกิดพัฒนา (วิภา
เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527 : 13) โดยบุคคลที่มีส่วนทำให้การจัดการ ภารกิจของสถาบันอุดม
ศึกษามีโอกาสสำเร็จ คือ

1. ผู้บริหาร จำเป็นต้องศึกษาสภาพของนิสิต นักศึกษา และจิตสภาพแวดล้อมทาง
การเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน
2. อาจารย์ จำเป็นต้องศึกษาสภาพของนิสิต นักศึกษา เพื่อจะได้เข้าใจ ในการ
จะถ่ายทอดความรู้ ความคาดหวังและคุณธรรมให้แก่ผู้เรียน ในอันจะเป็นการลดช่องว่างของ
การเรียนการสอนได้ หวังจะเป็นการช่วยแก้ปัญหา นอกจากนี้อาจารย์ยังเป็นตัวแบบที่นิสิต นักศึกษา
ได้รับอิทธิพลไปอย่างมาก
3. นิสิต นักศึกษา ซึ่งจะต้องเข้าใจสภาพของตัวเองเพื่อออกความวิตก กังวล
ความสับสนวุ่นวาย ในอันที่จะดำรงสภาพของตัวเองให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา

ประกอญ กุปรักษ์ (2529 : 9) ได้เสนอองค์ประกอบการเรียนการสอนในสถาบัน
อุดมศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. ตัวผู้เรียน ซึ่งมีธรรมชาติแตกต่างกันออกไปตามเพศ วัย สภาพร่างกาย จิตใจ
ภูมิหลัง อันจะมีผลต่อการเรียนรู้ของเขาเอง
2. ความรู้เนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระที่จะเรียนมีความแตกต่างกันไป อาจจำแนก
ตามวัตถุประสงค์ หรือตามสาขาวิชา
3. สื่อในการเรียน ซึ่งมีมากมาย หลายอย่าง เช่น วีซีดี เครื่องมือ หรืออุปกรณ์
โสตทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ
4. ครูผู้สอน หรือผู้ที่อยู่ในฐานะผู้ให้ความรู้ นั้น ๆ
5. การประเมิน ซึ่งหมายถึงการให้ข้อมูลสะท้อนกลับหรือสื่อสองทาง การประเมิน
แบบนี้จะครอบคลุมถึงการประเมินตัวผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง ประเมินผู้สอนว่าสอนดีหรือไม่
เนื้อหาสอดคล้องหรือไม่ วิธีการใช้สื่อเป็นอย่างไร การประเมินจึงทำหน้าที่เชื่อมเพื่อให้เห็นผล
ขององค์ประกอบไปรับให้สัมพันธ์และสอดคล้อง และจะต้องเป็นไปตาม "สภาพแวดล้อม" ที่เปลี่ยนแปลง
ไป

พจน์ หรทัยสมาน (2528 : 246) ได้กล่าวโดยสรุปว่าการพัฒนานิสิต นักศึกษา

ทางกันทักษะทางสังคมจำเป็นจะต้องอาศัยปัจจัย 5 ประการ คือ

1. โครงสร้างทางสังคมและลักษณะสถาบัน
2. คณะจารย์ผู้สอนและผู้บริการ
3. หลักสูตรและการเรียนการสอน
4. กิจกรรมนันทนาการและกลุ่มเพื่อน
5. งานกิจการนักศึกษา

จากวรรณคดีที่เกี่ยวข้องของข้างต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษเป็นรากฐานส่งเสริมความเจริญ ความมั่นคงของคนและสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นแหล่งให้การศึกษาแก่คนและในปรัชญาของอุดมศึกษา ก็จะพึงสนองความต้องการของคนโดยส่วนรวมทั่วไป วิทยาลัยครูนับได้ว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษา แห่งหนึ่งที่ได้จัดการศึกษาให้แก่คนในสังคมอย่างกว้างขวาง ในปี พ.ศ. 2518 วิทยาลัยครูได้ยกฐานะเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ โดยมี พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 เป็นแม่บท ซึ่งกำหนดภารกิจไว้ 5 ประการ คือ

1. บัณฑิตและบุคลากรสาขาวิชาการอื่น
2. ส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะ แก่ครูและบุคลากรประจำการอื่น ๆ
3. วิจัย ค้นคว้า
4. อนุรักษ์ ทุนบำรุง ส่งเสริม และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม
5. ให้บริการชุมชน

ในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยครูนี้มีการสอนในสองรูปแบบ คือ

1. การจัดการศึกษาในระบบปกติ (ปกติ)
2. การจัดการศึกษาในระบบต่อเนื่อง (In-Service Training)

การจัดการศึกษาในระบบปกติ (ปกติ) ซึ่งก็เป็นที่เข้าใจว่าเป็นการเรียนการสอนที่เป็นแบบ Formal Education ซึ่งจะมีชั้นเรียนปกติมีระยะเวลาการเรียนการสอนในระหว่างเวลาราชการ ผู้เข้าศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เคยทำงาน เรียนเต็มเวลา วันเสาร์-อาทิตย์ ไม่จัดการเรียนการสอน ในระบบนี้วิทยาลัยครูถือว่าเป็นหน้าที่หลักอันหนึ่งก็คือจัดการสอน

ส่วนการจัดการศึกษาในระบบต่อเนื่อง (In-Service Training) นั้นถือได้ว่า

เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่ขาดโอกาสศึกษา หรือมีความจำเป็นไม่อาจศึกษาได้ในช่วงเวลาปกติได้รับโอกาสเพิ่มขึ้นอันมุ่งถึงปรัชญาที่ว่า "การศึกษาคือชีวิต-การศึกษาตลอดชีวิต" (Lifelong-Education) รูปแบบของการศึกษาต่อเนื่องจะมี 2 ลักษณะ คือ

1. การศึกษาที่มุ่งปริญญา หรือประกาศนียบัตร

2. การศึกษาเพื่อความรู้ ประสบการณ์ไม่มุ่งปริญญา หรือประกาศนียบัตร กรมวิเทศสหการ (กรมวิเทศสหการ 2520 : 103) ได้ให้ข้อคิดในเรื่องการศึกษาต่อเนื่องที่ไม่มุ่งปริญญา หรือประกาศนียบัตร หรือพัฒนาบุคคลในอาชีพทศวรรษใหม่แนวความคิดใหม่ในทางการศึกษาความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่องานในการสอนหนังสือ สำหรับโครงการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่มุ่งปริญญาหรือประกาศนียบัตรนั้น กรมการฝึกหัดครูได้จัดโครงการการศึกษาระดับภาคค่ำ เมื่อ พ.ศ. 2514 โดยมีการจัดสอนเพื่อแก้ปัญหาทางการขาดแคลนครู ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 โดยมีการจัดการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาและประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ผู้ที่เข้าร่วมโครงการไม่จำกัดอาชีพและจำนวน ซึ่งเป็นโครงการให้การศึกษาคือต่อเนื่องที่จัดกลุ่มมวลชนอย่างกว้างขวางจนทำให้ผลิตผลที่ออกมาเกินความต้องการของตลาดมากมาย โครงการนี้จึงถูกยกเลิกไป และได้มีโครงการจัดการศึกษาต่อเนื่องเกิดขึ้นใหม่ เรียกว่าโครงการอบรมครูและบุคลากรประจำการ จากการสำรวจของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติมีครูในสังกัดจำนวน 317,470 คน ทั่วประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 : 40) และส่วนใหญ่เป็นครูที่ยังไม่มีปริญญา กรมการฝึกหัดครูจึงทำโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ (อศป.) ในปี พ.ศ. 2519 เป้าหมายของโครงการแคลงมุ่งประชากรที่มีอาชีพครูและผู้ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

รูปแบบวิธีการหรือโครงการเพื่อการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการที่วิทยาลัยครูหาคือ (ทะนอม แก้วกำเนิก 2526 : 76-80)

การปรับปรุงและพัฒนาโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ (อศป.) เน้นให้เกิดคุณภาพและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังประสบได้โดยดลคือ

ก. เร่งรัดให้มีการวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนประถม มัธยม และวิทยาลัยครูในเรื่องบุคลากร โดยให้ครูที่พัฒนาแล้วกลับไปพัฒนาที่ทำงานเดิม

ข. ใญ่บุคลากรหลักของต้นสังกัดโรงเรียนประเพณี มัชฌิม มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษา

- ก. จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของต้นสังกัด
- ง. จัดกิจกรรมที่สามารถจำลองรูปแบบกลับไปพัฒนางานตนเอง
- จ. ขยายศูนย์ฝึกอบรมออกไปนอกวิทยาลัยเพื่อขยายชมช่ายการฝึกอบรม

โครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ (อศป.) ได้ดำเนินการมาจนถึง พ.ศ. 2528 ก็ยุติโครงการ ทั่วยเหตุขอมมาจาก การแก้ไขพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 แก้ไขใหม่เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2528 โดยให้อำนาจวิทยาลัยครูสามารถผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการอื่นได้ นอกเหนือจากการผลิตครูตามปกติ และตลาดการศึกษาคณะครูประจำการได้ลดน้อยลงมาก จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทิศทางใหม่ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติและนโยบายของกรมการฝึกหัดครู วันที่ 4 ธันวาคม 2528 โครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ พ.ศ. 2528 ได้เกิดขึ้น (กรมการฝึกหัดครู 2528 : 1-5) โดยมีข้อกำหนดต่าง ๆ ดังนี้

1. จัดใญ่หลักสูตรวิชาการสาขาอื่น เพื่อให้บุคลากรในสาขาอาชีพอื่นที่มีใญ่ครูได้ศึกษาเล่าเรียนในหลักสูตรดังกล่าว ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการประกอบอาชีพโดยตรงมากขึ้น
2. เพื่อเป็นการปรับปรุงวิธีการให้การศึกษาให้เหมาะสม จึงจัดใญ่การเรียนในบางวิชา โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนใญ่ทั้งนี้อาศัยนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้
3. เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอน จึงใญ่มีการกำหนดจำนวนชั่วโมงสอนของแต่ละคนใญ่อยู่ในพิภคที่ เหมาะสม
4. เพื่อปรับปรุงวิธีการให้การศึกษา จึงจัดใญ่การแยกโปรแกรมการให้การศึกษา ออกเป็น 2 ประเภท คือประเภทเรียนตามความต้องการของหน่วยงานต้นสังกัดและประเภททั่วไป ทั้งสองประเภทใญ่ใญ่หลักสูตรสายอาชีพครู และสายวิชาการสาขาอื่น ทั้งในระดับปริญญาและอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตร
5. เพื่อเป็นการส่งเสริมวิทยฐานะของบุคลากรประจำการ การรับเข้าเรียนจึงรับเฉพาะบุคคลใญ่มีงานทำอยู่แล้วเท่านั้น ทั้งใญ่ภาครัฐและภาคเอกชน โดยใญ่มีการทดสอบความรู้พื้นฐานก่อนเข้าเรียนบุคคลใญ่หน่วยงานต้นสังกัดส่งเข้าเรียนจะต้องมีการทดสอบความรู้กันระหว่างต้นสังกัดกับวิทยาลัยครู
6. เพื่อเป็นการเปิดโอกาสใญ่มีการสมัครเข้าเรียนใญ่อย่างเสรีสำหรับผู้เรียนใญ่จะทดลองลงทะเบียนเรียนใญ่ใญ่ในรายวิชาเดิม หรือรายวิชาใญ่มีเนื้อหาสาระใกล้เคียงกัน

สถาบันอุดมศึกษาอื่น จึงจัดให้มีการยกเว้นการ เรียนในรายวิชาที่เทียบเท่า ในเนื้อหาสาระ
ใกล้เคียงกันตามที่ได้เรียนมาแล้วในสถาบันอุดมศึกษาอื่นในระดับเดียวกัน

7. เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานในเรื่องคุณภาพของผู้เรียนตามโครงการนี้ให้สูงขึ้น
จึงจัดให้มีการสอบประจำภาคโดยใช้ข้อสอบมาตรฐานกลางในวิชาที่ไม่บังคับให้เข้าชั้นเรียน ซึ่ง
อาจจัดทำโดยระบบของกลุ่มวิทยาลัยหรือในระดับกรม

8. เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้คำแนะนำในด้านการเรียนจึงจัดให้มีระบบ "อาจารย์
ที่ปรึกษา" (Mentor) ให้ดูแลนักศึกษาเป็นกลุ่ม ๆ

9. เพื่อเป็นการแก้ไขปรับปรุงวิธีการประเมินผลการศึกษาให้เหมาะสม รายวิชาที่ได้
ระดับคะแนน "จ" ในการประเมินผลรายวิชา ไม่ให้มีหน่วยกิตวิชาที่ได้ระดับคะแนนที่ไม่ปรวม
เพื่อการหักระดับคะแนนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน

10. เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาเข้าชั้นเรียนของผู้เรียน จึง
จัดให้มีการเรียนการสอนในและ/หรือนอกเวลาราชการก็ได้

11. เพื่อเป็นการควบคุมมิให้ผู้เรียนต้องรับภาระในการเรียนหนักเกินไป จึงกำหนด
ให้ลงทะเบียนได้ไม่เกิน 12 หน่วยกิต ในแต่ละภาคเรียน ยกเว้นการเรียนในเวลาราชการตาม
ปกติ

12. เพื่อเป็นการควบคุมปริมาณการผลิตทางสายอาชีพครู จึงกำหนดให้ผู้เรียนทาง
สายอาชีพครูต้องประกอบอาชีพครูหรือเป็นบุคลากรทางการศึกษาเท่านั้น

13. เพื่อเป็นการควบคุมการจ่ายเงินค่าตอบแทนในการดำเนินการให้อยู่ในความ-
เหมาะสมซึ่งกำหนดให้จ่ายค่าตอบแทนในการดำเนินการแก่เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่วิทยาลัยแต่งตั้งขึ้น
ได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของเงินค่าลงทะเบียนและให้จ่ายค่าสอนได้ไม่เกินวงเงินร้อยละ 60 ของ
เงินค่าลงทะเบียนรายวิชา ที่เรียกเก็บได้ในภาคเรียนนั้น โดยไม่รวมค่าวัสดุฝึก

14. เพื่อเป็นการตอบแทนแก่ผู้ออกข้อสอบ ผู้ตรวจกระดาษคำตอบในรายวิชาที่ไม่เข้า
ชั้นเรียน ให้จ่ายค่าตอบแทนในการออกข้อสอบและตรวจกระดาษคำตอบได้ตามที่สภาการฝึกหัดครู
กำหนด

15. เพื่อเป็นการกำหนด ขอบเขตของระยะเวลาในการศึกษาของผู้เรียน จึงให้
มีผลการกำหนดอายุของการนับผลการเรียนในรายวิชาเพื่อการขอจบการศึกษา กล่าวคือผลการสอบ
ของรายวิชาใดก็ตามที่มีอายุเกิน 5 ปี สำหรับหลักสูตร 2 ปี และเกิน 10 ปี สำหรับหลักสูตร 4
ปี ให้ถือว่าผลการสอบรายวิชานั้นหมดสภาพไม่ให้นำผลการสอบไปนับในการขอจบการศึกษา โดย

ขั้นตอนและการดำเนินงานตามโครงการ กศ.บป.

1. การรับนักศึกษา

ในขั้นตอนการรับนักศึกษา มีภารกิจที่จะต้องทำหลายประการ เช่น

- 1.1 ประชุมตกลงกันในระดับวิทยาลัยและสหวิทยาลัย เพื่อกำหนดวิชาเอกและรายละเอียดของประการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลบางประการ และเป็นการทำเพื่อให้อยู่ในกรอบของแผนงาน ของกรมและของกระทรวง
- 1.2 ขอุมัติการ เปิดดำเนินการตามแบบฟอร์มที่คณะกรรมการบริหารโครงการ กศ.บป. กำหนด
- 1.3 ประกาศรับสมัครในนามของสหวิทยาลัย

2. การทดสอบความรู้พื้นฐาน

สหวิทยาลัยจะเป็นแกนกลางในการดำเนินงาน ในการจัดทำข้อสอบ ตามขอบข่ายที่คณะกรรมการบริหารโครงการเป็นผู้กำหนด การทรวสอบจะเป็นหน้าที่ของคณะอาจารย์คูกค (Mentor) ข้อสอบนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับอาจารย์คูกคที่จะชี้แนะแนวทางในการเลือกเรียนวิชาต่างๆ มิใช่เป็นการสอบเพื่อคัดเลือกนักศึกษา

3. การแนะนำการเลือกโปรแกรมและรายวิชา

ในขั้นตอนนี้เป็นที่โดยตรงของอาจารย์คูกค (Mentor) โดยที่อาจารย์คูกคที่ได้รับการแต่งตั้งจากวิทยาลัย จะพบปะกับนักศึกษาที่วิทยาลัยมอบหมายให้ประมาณ 30-40 คน เพื่อวางแผนร่วมกันในการจัดการศึกษาตลอดโปรแกรม และจึกรายวิชาแต่ละภาคเรียนในคัว ทั้งนี้โดยคุณผลการสอบวิชาพื้นฐานประกอบคัว ในกรณีที่จะเลือกวิชาเอก อาจารย์คูกคจะต้องประสานงานกับภาควิชาที่เปิดสอนวิชาเอกแต่ละเอกว่า จะมีการสอบภาคปฏิบัติหรือการสอบความถนัดในสายวิชาเอกนั้นๆ หรือไม่

เมื่อเลือกโปรแกรมเรียบร้อยแล้ว คณะอาจารย์คูกคอาจประชุมหารือกัน เพื่อจัดกลุ่มนักศึกษาเสียใหม่ โดยให้ผู้ที่เรียนในสาขาวิชาเอกเดียวกันอยู่ในกลุ่มเดียวกันให้มากที่สุด ถ้าเป็นไปได้สหวิทยาลัยควรริเริ่มดำเนินการจัดทำข้อสอบวัดความถนัดในคัว จะทำให้การเลือกโปรแกรมในครั้งต่อไป หรือรุ่นต่อๆ ไปมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานเจ้าสังกัดนี้ ต้องการให้เรียนในสายวิชาเอกหนึ่ง แต่มีความสามารถและความรู้พื้นฐานของผู้เรียนมีไม่เพียงพอที่จะเรียน ก็จะต้องให้วิทยาลัย และหน่วยงานทำความเข้าใจกัน เช่น อาจให้ผู้เรียนได้เรียนวิชาพื้นฐานที่จำเป็นเสียก่อน โดยไม่นับหน่วยกิต หรือเปลี่ยนสาขาวิชาที่จะเรียนไปอีกแนวหนึ่งที่เห็นว่า ผู้เรียนจะมีความสามารถเพียงพอที่จะเรียนได้

4. การลงทะเบียนและชำระเงินของนักศึกษา

เมื่ออาจารย์คู้คิกและนักศึกษาตกลงกันได้ว่า จะเรียนวิชาต่างๆ ตลอดโปรแกรมอย่างไร และมีอะไรบางอย่างที่จะต้องเรียน อาจารย์คู้คิกก็จะให้นักศึกษาลงทะเบียนโปรแกรม ซึ่งทะเบียนโปรแกรมนี้ก็คือ โครงการระยะยาวของแต่ละคนนั่นเอง ซึ่งในแง่ของการปฏิบัติ ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัย อาจทำโครงการระยะยาวตัวอย่างของแต่ละวิชาเอาไว้เป็นทุกตา เพื่อให้อาจารย์คู้คิกและนักศึกษาศึกษาอีกครั้งหนึ่ง แทนที่จะให้อาจารย์คู้คิกและนักศึกษามาเริ่มร่างทำกันเอง ซึ่งจะเสียเวลามากเกินไป และตัวนักศึกษาเองก็อาจจะเข้าใจหลักสูตรไม่ลึกซึ้ง นอกจากคำอธิบายของอาจารย์คู้คิก เมื่อลงทะเบียนโปรแกรมแล้ว อาจารย์คู้คิกก็จะให้นักศึกษาลงทะเบียนวิชาเรียน ควรจะกำหนดคร่าวๆ ไปด้วยว่าวิชาใดจะเรียนในโรงเรียน และวิชาใดที่จะเรียนโดยระบบไม่เข้าชั้นเรียน ทั้งนี้อาจารย์คู้คิกจะต้องแนะนำ และศึกษาสภาพความเป็นไปโดยคืบๆ เช่น ถ้าหากในระยะเริ่มต้นปีแรกๆ นี้ ตำราและคู่มือต่างๆ ยังไม่พร้อม ก็อาจจะให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในวิชาเรียนในชั้นเรียนไปก่อน

สำหรับรายวิชาที่เรียนโดยระบบไม่เข้าชั้นเรียนในแต่ละภาคเรียน นักศึกษาต้องลงทะเบียนในแบบฟอร์มต่างหากจากวิชาเรียนที่เรียนในชั้นเรียน เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบกับศูนย์ประสานงานการสอนระบบไม่เข้าชั้นเรียน สำเนา ทะเบียนโปรแกรม ทะเบียนเรียนในชั้นเรียน และทะเบียนระบบไม่เข้าชั้นเรียน อาจารย์คู้คิกจะต้องส่งให้กับฝ่ายวิชาการ หรือหน่วยงานทะเบียนของวิทยาลัย เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน การทำทะเบียนรวม เพื่อขออนุมัติประกาศนียบัตรต่อสภาการศึกษาต่อไป และเพื่อความสะดวกในการจัดทำตารางสอน อาจารย์คู้คิกจะต้องกรอกแบบฟอร์มสรุปฝ่ายวิชาการว่า มีผู้เรียนวิชาใดบ้าง อย่างไรบ้าง ทั้งในระบบไม่เข้าชั้นเรียนและเข้าชั้นเรียน โดยจะกรอกฟอร์มเมื่อนักศึกษานำหลักฐานการชำระเงินมาให้ครบแล้วเท่านั้น เพื่อป้องกันป้องกันมิให้มีการจัดชั้นเรียนโดยยังไม่มีตัวเลขที่แน่นอน ผู้ที่มอบเงินชำระ เมื่อชำระเงินแล้วก็ให้อาจารย์คู้คิกกรอกฟอร์มตามไปอีกภายหลัง แต่ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายในกำหนดของวิทยาลัย ถ้าพ้นกำหนดแล้วนักศึกษาจะต้องถูกถอนวิชาที่ยังไม่ชำระเงินทันที ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดกรณีเรียนก่อนผ่อนทีหลัง

กำหนดแล้ว นักศึกษาจะต้องดูถอนวิชาที่ยังไม่ชำระเงินทันที ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดกรณีเรียนก่อน
ถอนทีหลัง

5. การจัดทำตารางเรียนสำหรับการสอนในชั้น

การจัดทำตารางเรียนสำหรับการสอนในชั้น จะจัดทำหลังจากที่ได้รับข้อมูลแล้วจากอาจารย์
ผู้คิด ในชั้นตอนนี้อาจมีการบรรยายวิชาบาง ในกรณีที่นักศึกษาเลือกเรียน วิชาพื้นฐานและวิชาเลือก
บางวิชาเกินจำนวนที่วิทยาลัยจะจัดสอนได้ ฝ่ายวิชาการจะแจ้งข้อมูลนี้ เพื่อให้อาจารย์ผู้คิดทบท
นักศึกษา เพื่อให้เลือกวิชาอื่นทดแทนไปก่อน เมื่อตกลงกันได้ก็ให้ทำการเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิชาเรียน
ในแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ จากนั้นฝ่ายวิชาการก็จะออกตารางสอน ตารางสอนที่ถาวรต่อไป

ในแง่ของการปฏิบัติ ฝ่ายวิชาการจะทำตารางสอนฉบับร่างไว้ก่อน โดยทำเป็นโครง
การคร่าวๆ เมื่อได้ข้อมูลจากอาจารย์ผู้คิดแล้ว ก็ปรับแก้ไขตรงกับสภาพที่เป็นจริง เพื่อมิให้ทองไข
เวลานานเกินไป เพราะจะทำให้ให้นักศึกษาเสียเวลาเข้านั้นเรียนไปโดยไม่จำเป็น

6. การดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนโดยระบบไม่เข้าชั้นเรียน

เมื่อฝ่ายวิชาการได้ข้อมูลจากอาจารย์ผู้คิด เกี่ยวกับการเรียนโดยระบบ ไม่เข้าชั้น
เรียนแล้ว ก็จะแจ้งจำนวนในแต่ละวิชา ให้ศูนย์ประสานงานจัดส่งตำราเพื่อแจกจ่ายให้วิทยาลัย
โดยเร็วที่สุด นอกจากนี้วิทยาลัยจะกำหนดตารางเวลาให้นักศึกษาได้พบอาจารย์ผู้คิด เพื่อสอบถาม
ประเมินความก้าวหน้าตามความจำเป็น ถ้าหากนักศึกษามีจำนวนมากพอขอร้องให้มีการทิววิชาเรียน
อาจารย์ผู้คิดก็จะประสานงานกับผู้สอนวิชานั้นๆ จัดการทิวให้ การทิวนี้หากเป็นไปได้ควรจัดรวมกัน
เป็นสหวิทยาลัย เพื่อลดค่าใช้จ่ายโดยหมุนเวียนกันไปตามวิทยาลัยต่างๆ แล้วแต่ทางวิทยาลัยจะ
ตกลงกัน

การพบนักศึกษาและการประเมินผลระหว่างเรียน

การเรียนโดยระบบไม่เข้าชั้นเรียน ตามโครงการ กศ.บป. มีจุดประสงค์ข้อหนึ่งที่จะ
ให้นักศึกษามีที่พึ่งพิงเมื่อเขามีปัญหาเป็นครั้งคราว วิทยาลัยจึงจัดให้นักศึกษาได้พบกับอาจารย์ผู้คิด
เพื่อให้อาจารย์ผู้คิดประเมินผลระหว่างเรียนบ้างเป็นครั้งคราว แต่การที่อาจารย์ผู้คิดจะประเมินผล
ได้จำเป็นต้องมีเครื่องมือ ซึ่งได้แก่ ผลของการตรวจแบบฝึกปฏิบัติที่มควมคู่กันไปกับตำราหรือแบบ
ทดสอบ ซึ่งแบบทดสอบนี้สหวิทยาลัยอาจรวมมือกันผลิตขึ้น เพื่อใช้ประจำวิชาต่างๆ ที่สอนโดยระบบ

ไม่เข้าชั้นเรียน เมื่อนักศึกษามาพบอาจารย์ผู้คิด ก็จะทำดำเนินการขอ และผลการสอบ หาก
 แสดงชื่อนักศึกษายังมีความรู้ความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ระบุไว้ในคู่มือประจำวิชานั้นๆ
 อาจารย์ผู้คิดก็จะส่งประสานงานกับวิทยาลัย เพื่อจัดการทิวให้ ทั้งนี้โดยมุ่งให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนให้มากที่สุด

การจัดสอบปลายภาค

การเรียนในชั้นเรียน การจัดสอบปลายภาคเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสภาการฝึก
 ฝึกหัดครู พ.ศ. 2518 แต่การสอบปลายภาคของการเรียนโดยไม่ระบบไม่เข้าชั้นเรียน จะต้องใช้
 ขสอบมาตรฐานกลาง ของส่วนกลางหรือของวิทยาลัย ซึ่งแล้วแต่กรรมการบริหารโครงการฯ จะ
 ให้ความเห็นชอบ วิทยาลัยมีหน้าที่จัดการวางสอบ และนัดหมายให้ผู้เรียนมาเข้าสอบ ตามกำหนด
 เวลา รวมทั้งวิทยาลัยจะต้องจัดส่งคนไปรับ-ส่งขอสอบจากสหวิทยาลัยด้วย

การส่งเกรดและการทำระเบียบสะสม

การเรียนในชั้นเรียน ผู้สอนจะส่งเกรดมายังแผนกทะเบียนของวิทยาลัย และทางแผนก
 ทะเบียนจะส่งสำเนาให้อาจารย์ผู้คิด 1 ชุด เพื่อตัดเกรดและลงในระเบียบสะสม พร้อมกับทาง
 ทะเบียนก็จะนำผลไปตรวจสอบกับแผนกทะเบียน เมื่อตารางสอบตรงกันแล้ว อาจารย์ผู้คิดก็จะแจ้ง
 ให้นักศึกษาทราบ

สำหรับการเรียนโดยไม่เข้าชั้นเรียน ศูนย์ประสานงานการเรียนโดยไม่ระบบไม่
 เข้าชั้นเรียนหรือสหวิทยาลัย จะส่งผลการสอบ (เกรด) มาให้วิทยาลัย (แผนกทะเบียน) เพื่อ
 สำเนาให้อาจารย์ผู้คิด 1 ชุด ทำการคิดเกรดรวมกับวิชาที่เรียนในชั้นเรียนต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเรียนระบบไม่เข้าชั้นเรียน

ตามระเบียบสภาการฝึกหัดครู ว่าด้วยการจัดการศึกษา สำหรับบุคลากรประจำการ พ.ศ. 2528 ในข้อ 3 ได้ให้ความหมายของคำว่า "ระบบไม่เข้าชั้นเรียน" ไว้ว่า หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับบางรายวิชาในหลักสูตร โดยผู้เรียนไม่ต้องเข้าชั้นเรียนแต่อาศัยวิธีการเรียนโดยสื่อประเภทอื่น ๆ แทน และในข้อ 6 ระบุให้วิทยาลัยครูใช้หลักสูตรที่สภาการฝึกหัดครูอนุมัติหรือหลักสูตรอื่นใดที่สภาการฝึกหัดครูรับรอง ทั้งนี้ให้อนุโลมให้มีการแก้ไขในเรื่องการเรียนในบางรายวิชาในหลักสูตร โดยใช้ระบบไม่เข้าชั้นเรียนได้

ตามนัยสำคัญของระเบียบดังกล่าว วิทยาลัยครูจึงมีภารกิจที่จะต้อง ดำเนินการให้มีการเรียนการสอนระบบไม่เข้าชั้นเรียนเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากระบบเข้าชั้นเรียนที่มีอยู่เดิม การจัดการเรียนการสอนระบบไม่เข้าชั้นเรียนที่เพิ่มเติมเข้ามานี้ ทำให้

1. วิทยาลัยครูทั่วประเทศสามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรในวิทยาลัยครู ได้พัฒนาเอกสาร ตำรา สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสทัศนศึกษากันในกรณีวิทยาลัยครูแต่ละแห่งมีความชำนาญแตกต่างกัน
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนรายวิชาได้มากขึ้นตามความสามารถ ของตนเอง ทั้งในเวลาและนอกเวลาราชการ
5. เหมาะสำหรับบุคลากรประจำการที่มีข้อจำกัดด้านอาชีพ และเศรษฐกิจ ที่ไม่สามารถเข้าชั้นเรียนตามปกติได้

การจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) นี้เป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานระหว่าง การเรียนในชั้นแบบเดิม กับการเรียนระบบไม่เข้าชั้นเรียน เมื่อผู้เรียนได้เข้ามาศึกษาแล้ว ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกว่า ในรายวิชาที่กรมการฝึกหัดครูประกาศว่า อาจเรียนแบบไม่เข้าชั้นเรียนได้นั้น ผู้เรียนประสงค์จะเรียนแบบเข้าชั้นเรียน หรือไม่เข้าชั้นเรียนก็ได้

การเลือกวิธีการเรียนแบบไม่เข้าชั้นเรียนของผู้เรียน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น

- ความต้องการของผู้เรียน
- ความถนัดของผู้เรียน

- การพิจารณาของอาจารย์ผู้ฝึก
- ผลการทดสอบความรู้พื้นฐาน

าสา

กรมการฝึกหัดครูได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบไม่เข้าชั้นเรียน มาเป็นลำดับ ดังนี้

1. ตั้งกรมการบริหาร กศ.บป. และใช้กรมการชุดนี้กำหนดนโยบายและวิธีการที่จะเปิดดำเนินการในวิทยาลัยครูต่าง ๆ และให้มีมติในเรื่องการจัดการเรียนการสอน ระบบไม่เข้าชั้นเรียนไว้ ดังนี้
 - 1.1 กำหนดรายวิชาที่ไม่ต้องเข้าชั้นเรียนในทุกหลักสูตรที่ใช้ใน กศ.บป. โดยออกประกาศของกรมการฝึกหัดครู
 - 1.2 กำหนดให้สหวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการประสานงานในการจัดการศึกษาในรายวิชาที่ไม่เข้าชั้นเรียน สำหรับสหวิทยาลัยนั้น ๆ โดยให้มีหน่วยงานกลาง สนับสนุน ที่จะให้ดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนในระบบไม่เข้าชั้นเรียน เป็นไปด้วยดี
 - 1.3 กำหนดให้โครงการพัฒนาตำรา กรมการฝึกหัดครู เป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานงานเกี่ยวกับการพัฒนาและผลิตตำรา (Official Text) เพื่อใช้ในรายวิชาที่จัดการเรียนการสอน ในระบบไม่เข้าชั้นเรียน
 - 1.4 ให้มีคณะกรรมการพัฒนาข้อสอบ เป็นหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่พัฒนาข้อสอบ เพื่อใช้ในรายวิชาที่ไม่เข้าชั้นเรียน โดยกรมการฝึกหัดครูจะเป็นผู้กำหนดเกณฑ์และรายละเอียดที่จะเป็นเกี่ยวกับข้อสอบในรายวิชาต่าง ๆ และกรมการฝึกหัดครูจะมีกรมการพิจารณา รับรองข้อสอบนั้น ๆ เพื่อนำไปใช้
 - 1.5 กำหนดให้คณะกรรมการประสานงานเรื่อง อาจารย์ที่ปรึกษา เป็นหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่ทำความเข้าใจและติดตามผลเพื่อให้วิทยาลัยต่าง ๆ ใ้มีอาจารย์ที่ปรึกษา คอยช่วยเหลือ แนะนำ และตัดสินใจในการเลือกเรียนในระบบไม่เข้าชั้นเรียน

- 1.6 ให้นักศึกษา กศ.บป. ลงทะเบียนเรียนในระบบไม่เข้าชั้นเรียน เฉพาะรายวิชา ในประกาศของกรมการฝึกหัดครู
- 1.7 การลงทะเบียนในรายวิชาที่เรียนโดยไม่เข้าชั้นเรียนนั้นให้ลงทะเบียนที่วิทยาลัย โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้
 - เมื่อวิทยาลัยรับนักศึกษา กศ.บป. เข้ามาแล้ว (นักศึกษาใหม่) ให้นักศึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา ทกลงในชั้นต้นว่านักศึกษาแต่ละคนจะเลือกเรียนรายวิชาที่ไม่เข้าชั้นเรียนใหนบ้าง และจะเลือกเรียนในภาคเรียนใด ให้วิทยาลัยส่งข้อมูลดังกล่าว ให้สำนักงานคณะกรรมการสหวิทยาลัย เพื่อเตรียมการ
 - เมื่อนักศึกษาลงทะเบียนในรายวิชาไม่เข้าชั้นเรียน ในแต่ละภาคเรียนแล้ว ให้วิทยาลัยส่งรายละเอียด เกี่ยวกับการลงทะเบียนดังกล่าว ให้สหวิทยาลัย เพื่อประสานงานกับโครงการพัฒนาตำราและคณะกรรมการพัฒนาข้อสอบ
- 1.8 ให้โครงการพัฒนาตำรา จัดส่งตำราไปยังแต่ละวิทยาลัย ที่มีผู้สมัครเรียนที่สหวิทยาลัยแจ้งให้ทราบ
- 1.9 สำหรับรายวิชาที่เรียนในระบบไม่เข้าชั้นเรียน หากอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นสมควรให้มีการสอนเสริม (Tutorial) ก็สามารถกระทำได้ ชั้นตอนและรายละเอียดในการดำเนินการ ให้สหวิทยาลัยเป็นผู้กำหนด
- 1.10 ให้สหวิทยาลัยดำเนินการจัดทำสื่อและคู่มือการเรียน ตามความจำเป็นและเหมาะสมของแต่ละสหวิทยาลัย หรือรวมมือกันระหว่างสหวิทยาลัยก็ได้ ทั้งนี้ การผลิตสื่อและคู่มือการเรียน ต้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหาร กศ.บป. กำหนด
- 1.11 การสอน การประเมินผลในรายวิชาที่ไม่เข้าชั้นเรียน ให้ใช้ข้อสอบมาตรฐานกลางที่คณะกรรมการพัฒนาข้อสอบจะได้ดำเนินการ ส่วนการจัดกาการสอน ให้เป็นหน้าที่ของสหวิทยาลัย
- 1.12 ในกระบวนการพัฒนาข้อสอบ กรมการฝึกหัดครู เป็นผู้กำหนดเกณฑ์และมาตรฐานต่าง ๆ ให้คณะกรรมการพัฒนาข้อสอบ สร้างข้อสอบขึ้นและเมื่อจะนำไปใช้ จะต้องได้รับการรับรองจากกรมการฝึกหัดครูก่อนแล้ว

ส่งให้มหาวิทยาลัยดำเนินการ

- 1.13 การตรวจสอบและทำผลการเรียนในแต่ละรายวิชา ให้มหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการ แล้วแจ้งผลการเรียนไปยังวิทยาลัยที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียน ทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป
2. คณะกรรมการบริหาร กศ.บป. เห็นชอบให้หน่วยงานสนับสนุนการดำเนินการจัดการเรียนระบบไม่เข้าชั้นเรียนไว้ ดังนี้
 - 2.1 ให้มีสำนักงานโครงการพัฒนาตำรา สถานที่ตั้งของสำนักงานอยู่ที่อาคารเรียน 6 วิทยาลัยครูสวนสุนันทา โดยมี รศ.ฉ่อง ภิรมย์รัตน์เป็นประธานโครงการ
 - 2.2 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้อสอบในระบบไม่เข้าชั้นเรียนสถานที่ตั้งของสำนักงานอยู่ที่วิทยาลัยครูธนบุรี โดยมี ดร.วัน สังข์สะอาดเป็นประธานกรรมการ
 - 2.3 ให้มีศูนย์ประสานงานเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา สถานที่ตั้งของศูนย์อยู่ที่วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมี ดร.วิชัย แข่งขัน เป็นประธานศูนย์ประสานงาน

หลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอนนอกชั้นเรียน สรุปได้ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งการเตรียมการและการสอบ โดยมีหน่วยงานกลางสนับสนุน ตามข้อ 2
2. มหาวิทยาลัยจะดำเนินงานแทนหน่วยงาน สนับสนุนในโอกาสต่อไป เมื่อมหาวิทยาลัยมีความพร้อม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปภารกิจของบุคลากรและหน่วยงานต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนระบบไม่เข้าชั้นเรียน

1. นักศึกษา

- 1.1 พบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อวางแผนการเรียน เลือกเรียนรายวิชาตลอดหลักสูตร และกำหนดวิธีเรียนสำหรับรายวิชาที่เปิดโอกาสให้เลือกวิธีเรียน
- 1.2 ลงทะเบียนเรียนเป็นรายภาค
- 1.3 เข้าเรียนสอนเสริม (Tutorial) ที่อาจารย์ที่ปรึกษาหรือกลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษากำหนดร่วมกัน และให้มหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการ
- 1.4 ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อรับตำรา สื่อ และคู่มือการเรียน แล้วแตกกรณี พร้อมทั้งคำแนะนำในการใช้
- 1.5 พบอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อขอคำปรึกษาหารือ หาคำแนะนำ เข้าใจกับบทเรียนต่างๆ

2. วิทยาลัย

- 2.1 จัดส่งอาจารย์เข้าประชุมปฏิบัติการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
- 2.2 ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการพัฒนาข้อสอบ ในการพัฒนาข้อสอบ
- 2.3 ส่งข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียนแบบไม่เข้าชั้นเรียนตลอดหลักสูตรให้มหาวิทยาลัยเพื่อเตรียมการ
- 2.4 ส่งข้อมูลการลงทะเบียนในรายวิชาที่ไม่เข้าชั้นเรียนของนักศึกษา แต่ละภาคเรียนให้มหาวิทยาลัย เพื่อดำเนินการในการจัดส่งตำรา สื่อ คู่มือการเรียนและเตรียมข้อสอบ
- 2.5 ส่งเงินค่าลงทะเบียนในรายวิชาที่ไม่เข้าชั้นเรียน ไปยังหน่วยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดทำ ตำรา สื่อ และคู่มือการเรียน ตลอดจนขอสอบมาตรฐานกลาง
- 2.6 ประสานงานกับมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการจัดส่งตำรา สื่อ และคู่มือการเรียนการสอนเสริม และการสอบ
- 2.7 ดำเนินการเกี่ยวกับการสอนในรายวิชาที่ไม่เข้าชั้นเรียน ตามแนวทางที่มหาวิทยาลัยกำหนด

2.8 บันทึกผลการเรียนในรายวิชาที่ไม่เข้าชั้นเรียนไว้ในระเบียบสะสมของนักศึกษา

3. สาขาวิชา

3.1 รับผิดชอบนโยบายกรมการฝึกหัดครู เกี่ยวกับ กศ.บป.

3.2 เตรียมการในการจัดการเรียนการสอนระบบไม่เข้าชั้นเรียน โดยสาขาวิชาเป็นศูนย์ประสานงานกลางด้วยตนเอง

3.3 ประสานกับคณะกรรมการบริหาร กศ.บป. เพื่อปรึกษาหาวิธีหาแนวทางในการปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้ คือ

- ทำราประจำรายวิชาที่ไม่เข้าชั้นเรียน
- ขอสอบมาตรฐานกลาง

3.4 ประสานงานกับโครงการพัฒนาทำรา คณะกรรมการพัฒนาขอสอบ และศูนย์ประสานงานอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติบางประการ

3.5 ประสานงานกับวิทยาลัยในสังกัด เพื่อดำเนินการจัดการสอนเสริมในแต่ละภาคเรียน

3.6 จัดการสอบ ทตรวจขอสอบ และทำผลการสอบ แล้วแจ้งให้วิทยาลัยในสังกัดทราบ

4. ศูนย์ประสานงานอาจารย์ที่ปรึกษา

4.1 ทำความเข้าใจกับบุคลากรในวิทยาลัยครุฑวิทยาลัย

4.2 ประชุมปฏิบัติการกับอาจารย์ที่จะมาทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา

4.3 ดูแล ติดตาม และส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบอาจารย์ผู้ฝึก เป็นระยะๆ

4.4 แนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการให้นักศึกษาเลือกเรียนในรายวิชาที่ใช้ระบบไม่เข้าชั้นเรียน ซึ่งอย่างน้อยควรเรียนภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 1 รายวิชา

5. โครงการพัฒนาทำรา

5.1 ดำเนินการให้มีการเขียนทำราประจำรายวิชาต่างๆ โดยในระยะแรกๆ มุ่งเน้นในรายวิชาที่เปิดสอนในระบบไม่เข้าชั้นเรียนเป็นหลัก

5.2 คัดเลือก และจัดพิมพ์ทำรา

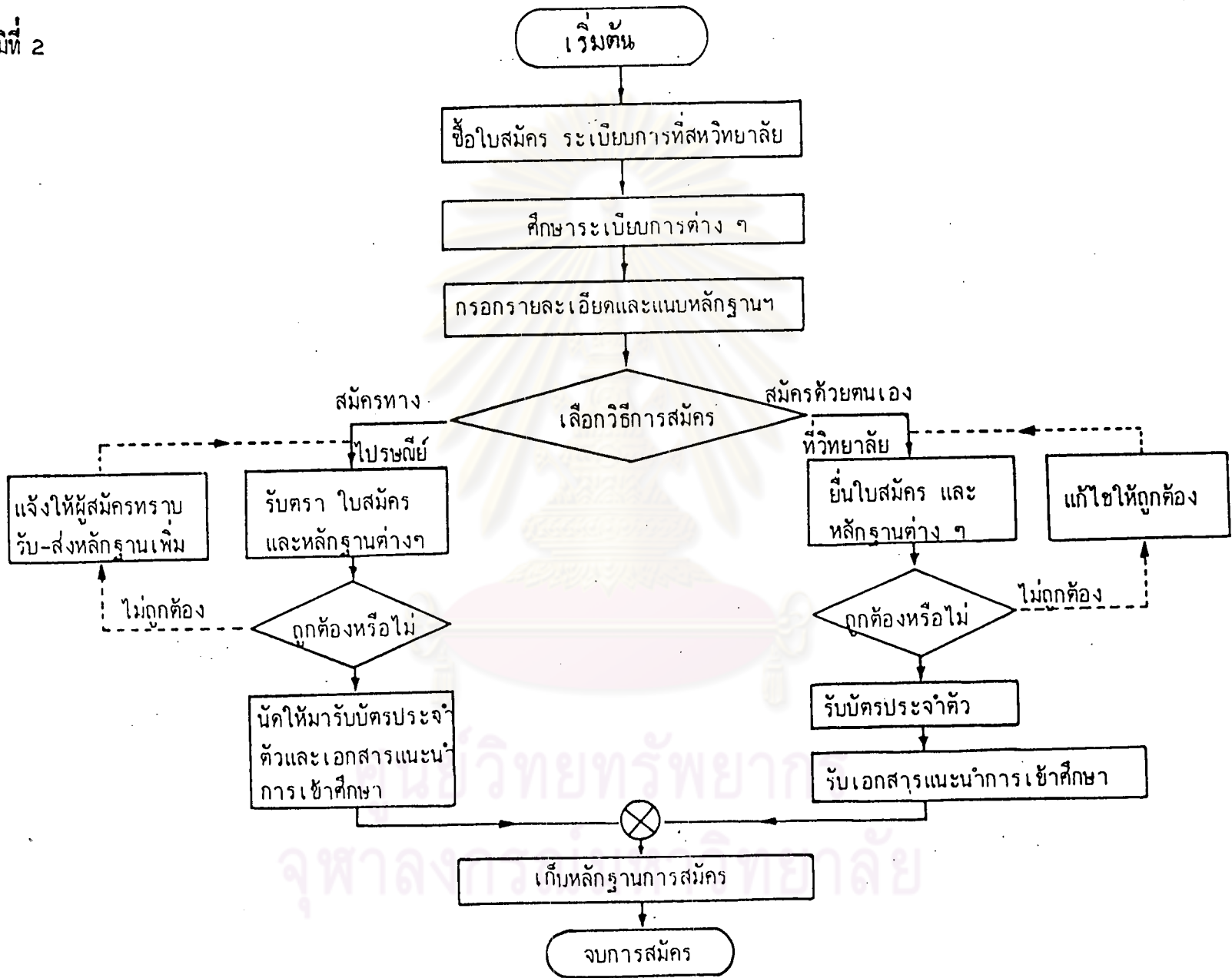
- 5.3 ประสานงานกับมหาวิทยาลัย ในการเตรียมการจัดทำตำรา และในการ
จัดส่งตำราไปยังวิทยาลัยต่างๆ
- 5.4 จัดส่งตำราไปยังวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย แล้วแต่กรณี
6. คณะกรรมการพัฒนาขอสอบ
 - 6.1 สร้างขอสอบตามเกณฑ์มาตรฐานที่กรรมการปึกหักครูกำหนด
 - 6.2 สร้างธนาคารขอสอบสำหรับรายวิชาที่ไม่เข้าชั้นเรียน
 - 6.3 ประสานงานกับมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการใช้ขอสอบ
7. คณะกรรมการบริหาร กศ.บป.
 - 7.1 กำหนดวิธีการดำเนินการ เกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอนในระบบไม่
เข้าชั้นเรียน
 - 7.2 กำหนดรายวิชาที่ไม่เข้าชั้นเรียนในทุกหลักสูตรที่ใช้ใน กศ.บป. โดย
ออกประกาศของกรรมการปึกหักครู
 - 7.3 กำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของ การจัดการเรียนการสอน ระบบ
ไม่เข้าชั้นเรียน

การสมัครเข้าร่วมโครงการ จะเห็นได้ตามแผนภูมิที่ 2 จะมีการขายใบสมัครและ
รายละเอียด ระเบียบการต่าง ๆ เมื่อศึกษาเข้าใจแล้วสามารถสมัครเรียนได้โดยตรงหรือทาง
ไปรษณีย์เพื่อความสะดวกแก่ผู้เข้าศึกษา อันเป็นการสนับสนุนประสิทธิภาพการศึกษาเพื่อชีวิตและ
เป็นของทุก ๆ คน เจริญโอกาสสำหรับผู้ขาดโอกาสศึกษา

เมื่อได้รับเอกสารการสมัครพร้อมรายละเอียดอื่น ๆ เรียบร้อยแล้วก็จะมีการทดสอบ
พื้นฐานความรู้ แล้วแจ้งให้อาจารย์ที่ปรึกษาทราบโดยรวบรวมรายชื่อแนบมาพร้อมกัน อาจารย์ที่ปรึกษา
จะแนะนำและให้ข้อมูลเพิ่มเติมจะมี 2 ส่วน ตามแผนภูมิที่ 3 ถ้ารับได้ทั้งหมด วิทยาลัยจะทำ
รายชื่อใหม่และรับรายงานตัวเข้าศึกษา ถ้ารับไม่หมดจะขึ้นบัญชีไว้จำนวนหนึ่งโดยพิจารณาส่งไป
เรียนในสหวิทยาลัยอื่น และอีกส่วนหนึ่งจะทำบัญชีขึ้นไว้ต่างหากรอไว้ เพื่อเรียกเข้ามาศึกษาใน
โอกาสถัดไป

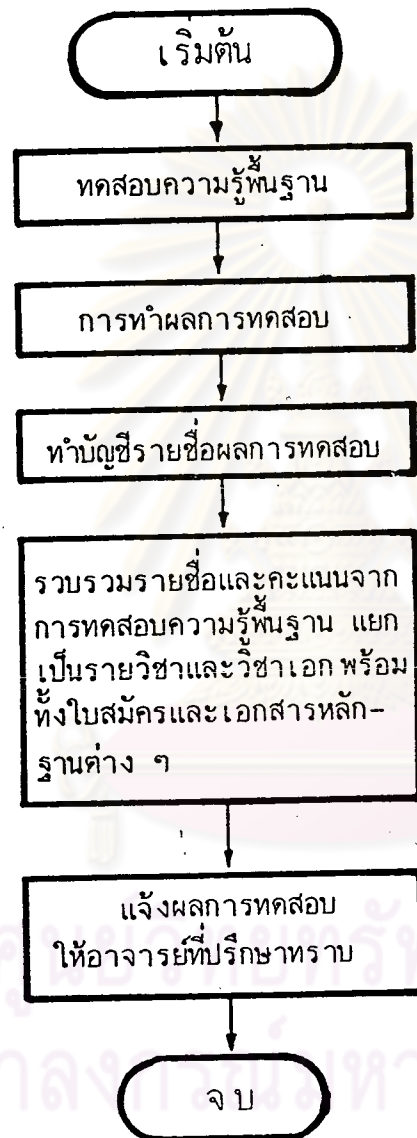
การรายงานตัว อาจารย์ที่ปรึกษาจะทำหน้าที่อย่างมากที่สุดตามแผนภูมิที่ 4-5 โดยการ
แนะนำวิชาเอกและการลงทะเบียนวิชา หากพิจารณาแล้วไม่เหมาะสมวิชาเอกที่เลือกเรียนก็อาจ
จะให้เรียนเพิ่มบางวิชาก่อน เพื่อเข้าวิชาเอกที่ต้องการ ถ้าไม่ต้องการก็อาจเลือกวิชาเอกใหม่
นอกจากนี้ยังสามารถเทียบโอนวิชาที่เคยศึกษามาแล้วได้อีกด้วย แล้วนักศึกษาร่วมกับอาจารย์ที่
ปรึกษาร่วมวางแผนการเรียนในรายวิชาตลอดหลักสูตรแล้วส่งวิทยาลัยอนุมัติ

จากนั้นไปก็จะดำเนินการลงทะเบียนศึกษาซึ่งมีรายละเอียดตามขั้นตอนดังแผนภูมิที่ 6

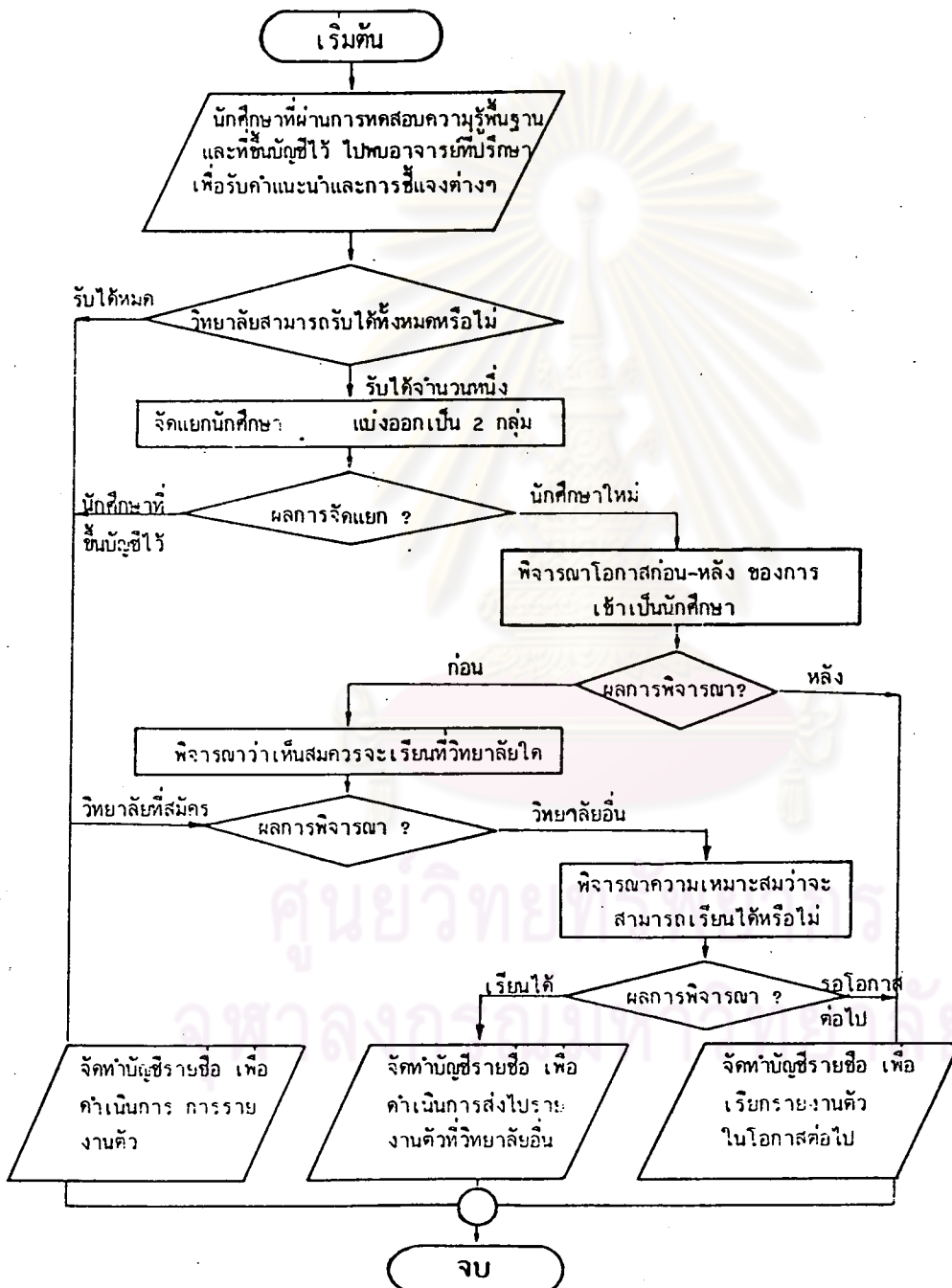
I 157434189

การทดสอบความรู้พื้นฐาน

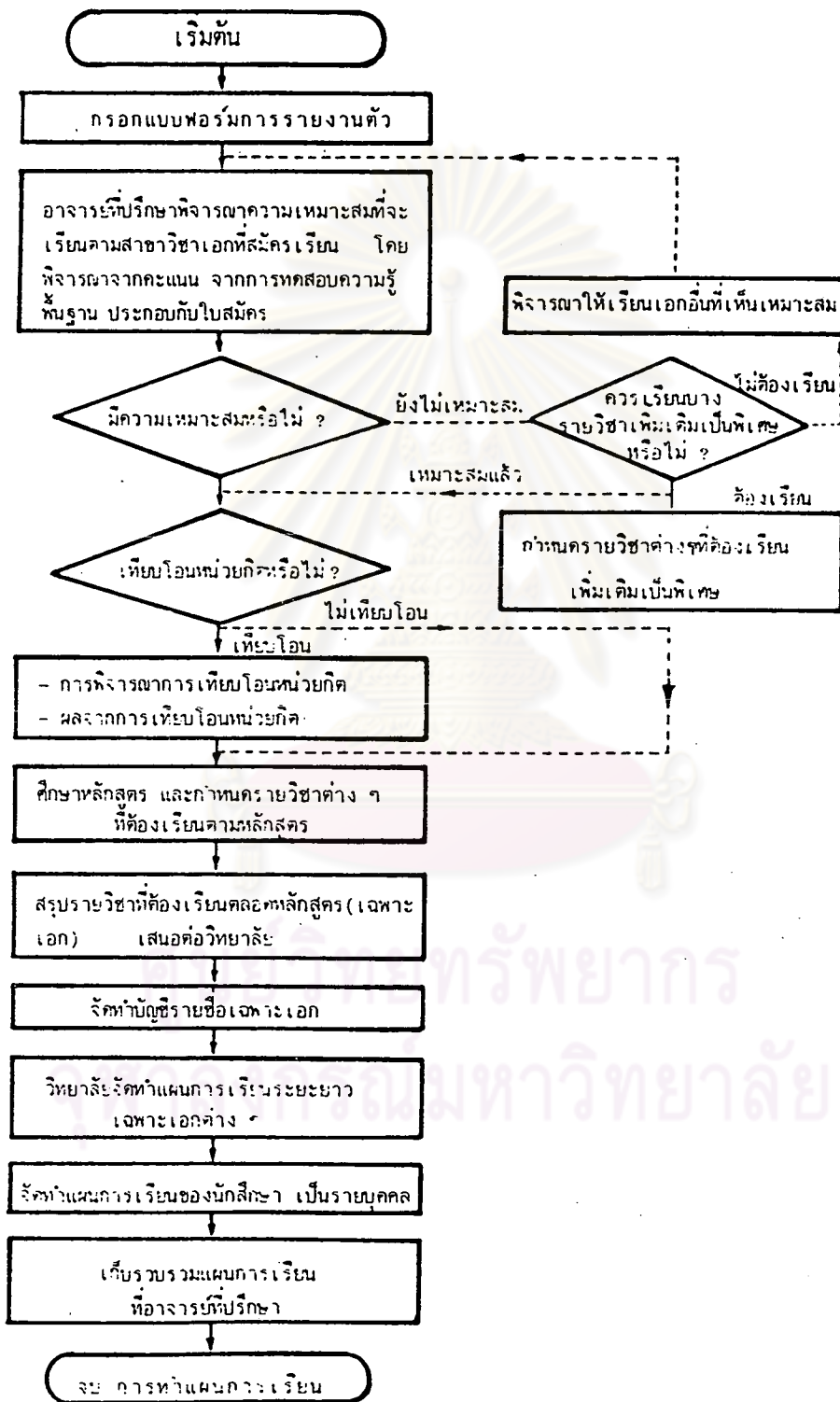

แผนภูมิที่ 4

การดำเนินการหลังการทดสอบความรู้พื้นฐาน
เพื่อการรายงานตัวเข้าเป็นนักศึกษา

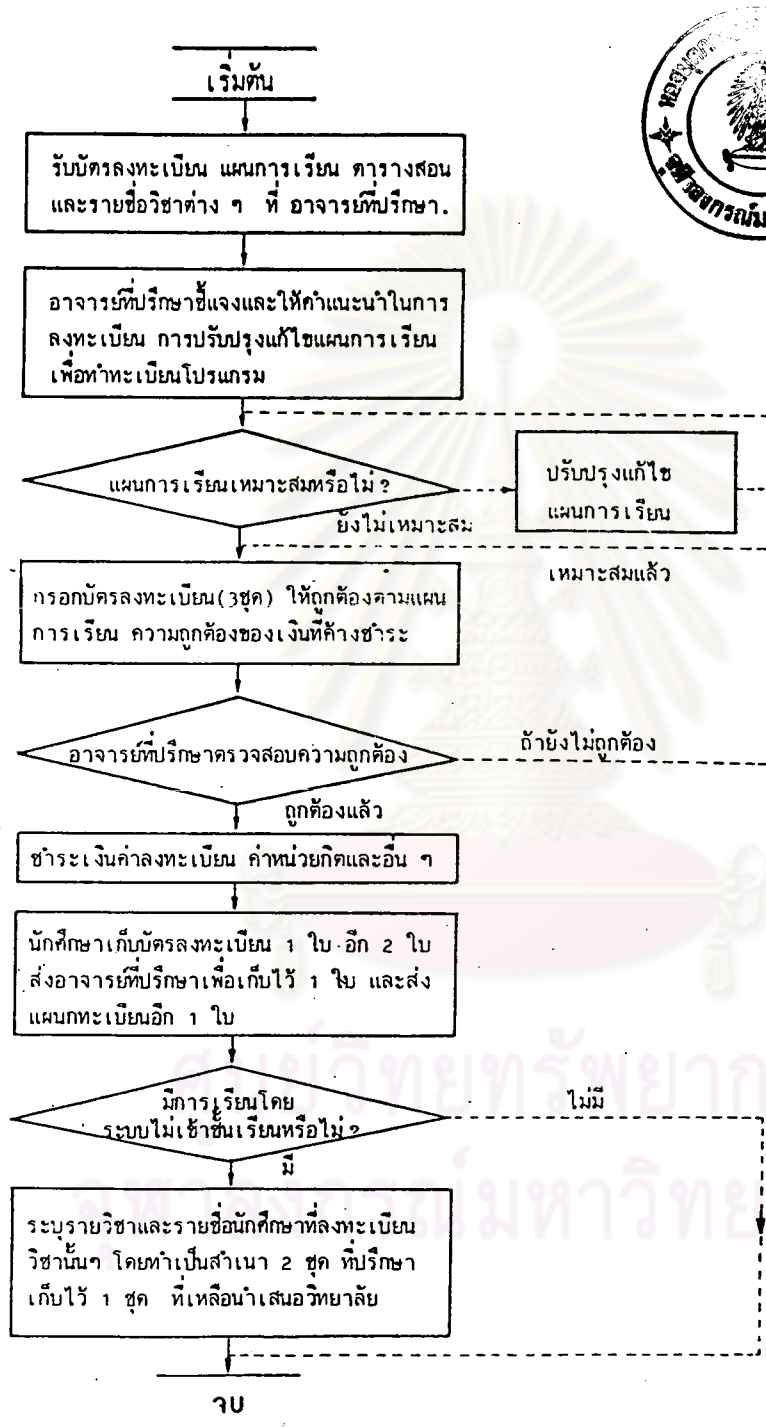

การรายงานตัวและกำหนดการเรียนระยะยาวตลอดหลักสูตร

แผนภูมิที่ 6

การลงทะเบียนใบแต่ละภาคเรียน

16. เพื่อให้การดำเนินงานในการให้การศึกษาตามโครงการนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงให้แก้ไขปรับปรุงระเบียบการประเมินผลการศึกษาและระเบียบการรับ-จ่ายเงินที่จะใช้ในการจัดการศึกษาตามโครงการนี้เสียใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดต่าง ๆ ที่ได้ปรับปรุงขึ้นใหม่ สำหรับอัตราการเงินค่าบำรุงการศึกษาประเภทต่าง ๆ ให้ใช้อัตราเดิม

17. เพื่อให้การให้การศึกษาตามโครงการนี้ ใ้มาตรฐานเดียวกันจึงกำหนดให้ใช้หลักสูตรที่สภาการฝึกหัดครูอนุมัติหรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่สภาการฝึกหัดครูรับรอง และให้มีการปรับปรุงแก้ไข ในเรื่องที่ไม่เข้าชั้นเรียนในบางรายวิชาได้ ส่วนรายวิชาใดไม่มีการบังคับให้เข้าชั้นเรียนให้ทำเป็นประกาศของกรมการฝึกหัดครู

ในการร่างหลักสูตรก็ได้ยึดถือเกณฑ์มาตรฐานการทำหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัยเป็นหลัก โดยทุก ๆ หลักสูตรจะประกอบไปด้วย 3 หมวดวิชา หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 ไม่นเกิน 150 หน่วยกิต

1. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า 55 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต

ทั้งนี้หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปจะประกอบไปด้วย

- ก. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร
- ข. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์
- ค. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
- ง. กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

และหมวดวิชาเฉพาะด้านจะประกอบไปด้วย

- ก. กลุ่มวิชาพื้นฐาน
- ข. กลุ่มวิชาเอก
- ค. กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ

และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยเลือกวิชาจากกลุ่มใดก็ได้ที่ยังไม่เคยลงทะเบียนเรียน

มากอน กรณีเป็นหลักสูตร 2 + 2 ปี

1. หลักสูตร 2 ปีแรก อนุปริญญา มีหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 70 หน่วยกิต ไม่เกิน 90 หน่วยกิต

2. หลักสูตร 2 ปีหลัง ปริญญา มีหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 60 หน่วยกิตไม่เกิน 80 หน่วยกิต ในจำนวนหน่วยกิตนี้ได้จัดให้สอดคล้องกันตามความเหมาะสมและเกณฑ์มาตรฐาน

หลักสูตรโดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ (Tuba 1960 : 10 อ้างในศิริเจริญชัย 2524 : 229) คือ

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นส่วนสำคัญที่กำหนดทิศทางและรายละเอียดของการศึกษา โดยจะให้ผู้เรียนรู้ใน 3 ด้าน

ก. ทักษะพิสัย (Cognitive Domain) หมายถึง การเรียนรู้ทางด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ การแก้ปัญหาต่าง ๆ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า

ข. จิตพิสัย (Affective Domain) การเรียนรู้ทางเจตคติ ค่านิยม ความสนใจ ความซาบซึ้งในสิ่งต่าง ๆ

ค. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เกิดทักษะในการเคลื่อนไหว การใช้ยืงต่าง ๆ การสื่อสารทางภาษา ท่าทาง ลักษณะหลักสูตรที่

ก. การใช้ภาษาที่สมบูรณ์

ข. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา

ค. ความสมเหตุสมผล

ง. ความต่อเนื่อง

จ. ความยืดหยุ่น

ฉ. ความเที่ยงตรง

2. เนื้อหาของหลักสูตร เป็นเรื่องราวสาระ ความรู้ ประสบการณ์ที่บรรจุอยู่ในหลักสูตร

เนื้อหาในหลักสูตรหมายถึง ความรู้และประสบการณ์ที่จัดไว้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเป็นไปตามความมุ่งหมาย เนื้อหาในหลักสูตรได้มาจากศาสตร์ (Discipline) ซึ่งได้แก่

ความรู้ที่เป็นระบบระเบียบและวิธีการแสวงหาความรู้ (สมิทร คุณานุกตร 2523 : 76-77) เนื้อหา
สาระความรู้ในศาสตร์แบ่งได้เป็น 4 ระดับ (Taba 1962 : 172-181) ได้แก่

1. ระดับข้อมูลและกระบวนการ (Specific Facts and Processes)
2. ระดับความคิดพื้นฐาน (Basic Ideas)
3. ระดับความคิดรวบยอด (Concept)
4. ระดับระบบความคิดและวิธีหาความรู้ (Thought System and Method of Inquiry)

ศาสตร์ต่าง ๆ แต่ละศาสตร์จะถูกคัดเลือกให้ง่ายและเหมาะสมกับแต่ละระดับ
การศึกษาก่อนที่จะบรรจุลงในหลักสูตร เกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชาบรรจุลงในหลักสูตร ทามา
(Taba 1962 :167-284) ได้เสนอไว้ สรุปได้ดังนี้

1. ครบเชื่อถือได้ และความเป็นแก่นสาร หมายถึงความทันสมัยและถูกต้อง
และเป็นเนื้อหาที่อยู่ในระดับความคิดพื้นฐาน หรือความคิดรวบยอด ไม่ใช่เป็นระดับข้อมูลและ
กระบวนการ
 2. ความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม
 3. ความสมดุลระหว่างกว้างขวางและความลึกซึ้ง หมายถึงไม่เป็นเนื้อหาที่
ให้ข้อมูลลึกซึ้งเป็นระดับความคิดพื้นฐาน ความคิดรวบยอดแต่ขาดความกว้างขวางครอบคลุม
 4. สามารถสนองความมุ่งหมายได้หลาย ๆ ประการ หมายถึงมีลักษณะที่จะ
สนองจุดประสงค์ในการสอนได้หลาย ๆ ด้าน
 5. สอดคล้องกับวุฒิภาวะการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน
 6. สอดคล้องกับความทองการและความสนใจของผู้เรียน
3. การนำเอาหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึงการนำเอาโครงการของหลักสูตรไปปฏิบัติให้บังเกิดผล
โดยการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน จัดปัจจัยและกิจกรรมของหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย และ
การดำเนินการเรียนการสอน

4. การประเมินผลหลักสูตร เมื่อนำไปแล้วต้องประเมินผลเพื่อที่จะได้ปรับปรุงแก้ไข

การประเมินหลักสูตร เป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตร และเป็นกิจกรรมหนึ่งของ ขบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีลำดับดังนี้ การกำหนดความมุ่งหมาย การเลือกและจัดเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ การนำเอาหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร ทัศนศึกษา แชนมณี (2520 : 227) กล่าวถึงความมุ่งหมายของหลักสูตรว่ามี 3 ประการคือ

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นนั้นสามารถสนองตาม วัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่
2. เพื่อตัดสินว่า การวางเค้าโครงและรูปแบบของหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตร เป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่
3. เพื่อวัดผลดูว่า ผลผลิตคือผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร เริ่มได้รับการสนใจในวงการศึกษาในช่วงปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา ก่อนหน้านั้น ไทเลอร์ (Ralph Tyler) ได้เริ่มศึกษาก่อนราวปี ค.ศ. 1930 โดย เน้นการประเมินเพื่อช่วยให้ครูตัดสินประสิทธิภาพของการสอนและขยายรายวิชา โดยให้ความหมาย คำว่าการประเมิน "หมายถึงชุดของวิธีการต่าง ๆ สำหรับวัดความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนซึ่งมีผล มาจากการสอนและหลักสูตร" (อุทุมพร ทองอุไทย 2520 : 5) ต่อมาการประเมินหลักสูตรได้รับการ พัฒนาขึ้น มีผู้สร้างทฤษฎีและแบบจำลองการประเมินต่าง ๆ สำหรับการประเมินหลักสูตร แบบจำลองในการประเมินแบ่งลักษณะได้เป็น 3 แบบดังนี้

1. แบบจำลองที่วัดความมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Attainment Model) (อุทุมพร ทองอุไทย 2520 : 5) เป็นแบบจำลองที่เน้นจุดมุ่งหมาย เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เป็นหลัก โดยพยายามกำหนดจุดมุ่งหมายและที่ค่าจุดมุ่งหมาย การประเมินจะให้คุณค่ามากหรือน้อย พิจารณาจากวัตถุประสงค์ที่บรรลุผลสำเร็จ ผู้นำในการประเมินแบบนี้ได้แก่ ไทเลอร์ (Tyler) และแฮมมอนด์ (Hammond)

2. แบบจำลองที่วัดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) (กลอยใจ วัฒนกุล นารีรัตน์ หอมโกศล และแก้วตา ชาวเหลือง 2523 : 1) แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

- 2.1 แบบจำลองการตัดสินที่วัดเกณฑ์ภายใน (Judgemental Model Emphasizing Intrinsic Criteria) ใช้เนื้อหาเป็นเกณฑ์ เน้นเฉพาะกระบวนการที่ช่วย

ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ไม่นับประสิทธิภาพของผลที่เกิดขึ้น

2.2 แบบจำลองการตัดสินใจที่ยึดเกณฑ์ภายนอก (Judgemental Model Emphasizing Extrinsic Criteria.) ของที่วัตถุประสงค์บรรลุเป้าหมาย ผู้นำในการประเมินแบบนี้ได้แก่ สคริเวน (Scriven) และสเทก (Stake)

3. แบบจำลองที่ช่วยการตัดสินใจ (Decision Model) (อุทุมพร หองอุไทย 2520 : 20) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้ที่มีหน้าที่ตัดสินใจ ผู้นำในการประเมินแบบนี้ได้แก่ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และโพรวัส (Provus) แบบจำลองที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับในการประเมินได้แก่ แบบจำลองซิป (CIPP Model)

พิทนา แชนนีย์ (2520 : 29) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรตามแบบจำลองซิปครั้งนี้ การประเมินบริบท หมายถึง การประเมินวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ที่มีในหลักสูตร การประเมินปัจจัยเบื้องต้น หมายถึงการประเมินระบบโครงสร้างของหลักสูตรรวมทั้งระบบ การจัดการบริหารหลักสูตรต่าง ๆ ด้วย การประเมินกระบวนการ หมายถึงการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ และการประเมินผลผลิต หมายถึงการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้น วิธีการประเมินจะทำการประเมินกันต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน แล้วนำมาเทียบกับ ความสำเร็จสอดคล้องและสัมพันธ์กันเพียงใด และมีจุดใดที่ควรแก้ไข

การประเมินหลักสูตรโดยอาศัยแบบจำลองซิปเป็นการประเมินที่เป็นระบบ ครอบคลุม ตั้งแต่แผนการ การดำเนินงานและผลผลิต ช่วยให้มองเห็นว่าส่วนต่าง ๆ ของหลักสูตร มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันเพียงใด และมีจุดใดที่ควรแก้ไข ผู้วิจัยจึงได้เลือกแบบจำลองซิป เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรโดยปรับให้เหมาะสมดังนี้

1. การประเมินบริบท เป็นการประเมินความมุ่งหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตรซึ่งเป็นตัวหลักสูตร
 2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำรา และสถานที่เรียน ซึ่งเป็นส่วนประกอบของหลักสูตร
 3. การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินการดำเนินการเรียน กระบวนการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์จากกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ
 4. การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินบัณฑิตซึ่งเป็นผลผลิตที่ได้จากหลักสูตร
- ปิฎก ชาญ (2519 : 273) ในเสนอขั้นตอนการประเมินหลักสูตรไว้ 5 ขั้นตอน

1. วิเคราะห์และตีความวัตถุประสงค์ของหลักสูตรใหม่ของเห็นรักในเชิงพฤติกรรม
คือ สามารถปฏิบัติได้จริง
2. กักเลือกและสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการค้นหาหลักฐานที่ต้องการทราบ
3. ใช้เครื่องมือที่สร้างประเมินผลตามเกณฑ์
4. รวบรวมผลหลังของนักเรียนและลักษณะของการสอนเพื่อนำมาประกอบการแปรผล
5. แปรผลของการประเมินเพื่อนำไปปรับปรุงต่อไป

จุดมุ่งหมายของหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปเพื่อกลุ่มความรู้กว้าง มีความสัมพันธ์กับความรู้อื่นๆ ความเข้าใจตนเองและสังคม การรู้จักวิเคราะห์หิวจางณ์เป็นต้น เห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรม และมีคุณธรรมจริยธรรม (ไพฑูริย์ สินลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร 2526 : ข) เป้าหมายที่สอนกันอยู่สืบสนโดยหันไปเน้นร่วมกับหมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพมีการจัดชั้นเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นเรื่องน่าคิดว่าจะบรรลุเป้าหมายเพียงไร วิชาพื้นฐานทั่วไปมักจะแปรเปลี่ยนไปตามปัญหาและสภาพแวดล้อมของสังคมในแต่ละยุคสมัย นอกจากนี้ผู้สร้างและผู้ใช้หลักสูตรควรมีความเข้าใจที่ตรงกันเพื่อจะได้จุดเน้นที่เหมือนกัน

หมวดวิชาเฉพาะค่าน หรือวิชาชีพนี้เมื่อจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจ ตลอดจนมีทักษะในการประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นเนื้อหาที่มุ่งฝึกฝนเพื่อให้สามารถนำไปใช้งานได้ (สำลี ทองชีว 2524 : 4) ปัจจุบันหลักสูตรมีปัญหาหลายประการ (ไพฑูริย์ สินลารัตน์ 2524 : 33) การจัดหลักสูตรมีเนื้อหามากและตายตัว มีชั้นตอนมากทำให้ยุ่งยากต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและมักจะไม่ยอมรับวิชาเลือกหรือบังคับเลือกให้น้อย ทำให้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปี 2519 สาคร พุทธิ และคณะ (2519 : 83) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของนักกายภาพบำบัด จำนวน 46 คน พบว่า ขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของนักกายภาพบำบัดมีค่าขึ้นอยู่กับเงินที่ได้รับ แต่ขึ้นอยู่กับการบริหารงาน ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้พอสรุปได้ดังนี้

1. การแบ่งงาน ในแผนกกายภาพบำบัด พบว่า ถ้าการแบ่งงานภายในแบ่งด้วย ความเหมาะสม ก็จะทำให้ขวัญในการทำงานสูง

2. ผู้บังคับบัญชาที่บริหารงานโดยยึดถือหลักเอกภาพในการบังคับบัญชาแล้ว จะทำให้ขวัญของผู้ปฏิบัติงานสูง ในทางกลับกันถ้ามีจำนวนผู้บังคับบัญชามาก จะทำให้ขวัญของผู้ปฏิบัติงานต่ำ
3. การศึกษาคือสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา ขวัญของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับสูง การศึกษาคือสื่อสารเป็นไปโดยง่าย และมีประสิทธิภาพ
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็น จะเป็นผู้มีขวัญในการทำงานสูงกว่าผู้ที่ไม่มีส่วนในการเสนอความคิดเห็น
5. สถานภาพของงานที่ปฏิบัติอยู่ เจ้าหน้าที่เชื่อว่าทำงานในอาชีพของเขามีสถานภาพสูงจะทำให้สภาพกำลังขวัญ และความพึงพอใจในการทำงานดี
6. โอกาสที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถที่ได้เล่าเรียนมาในการทำงาน คือ ถ้ามีโอกาสในการใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอิสระ หรือมีโอกาสได้ตัดสินใจด้วยตนเองมาแล้วก็จะมีกำลังขวัญในการทำงานสูง

วิชัย คิสสระ และคณะ (2525 : 48) ได้ศึกษาขวัญในการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ขวัญในการทำงานของอาจารย์อยู่ในระดับต่ำ องค์ประกอบที่ทำให้ขวัญในการทำงานไม่ดี คือ พฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา พฤติกรรมของผู้ร่วมงาน บรรยากาศในการทำงาน ความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ความยุติธรรมที่ได้รับ งานด้านบริการและธุรการ และพฤติกรรมของนิสิตที่อาจารย์คิดว่าไม่อยู่ในขั้นที่น่าพอใจ

สำหรับ เวท ศรีละมุล (2523 : 75) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้บังคับในลักษณะต่าง ๆ ในวิทยาลัยครูภาคใต้ ผลปรากฏความพึงพอใจของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจในค่านความรับผิดชอบ ลักษณะงาน ฐานะ อาชีพ และความเป็นอยู่ส่วนตัว อยู่ในระดับสูง ส่วนความก้าวหน้าในตำแหน่ง การงาน นโยบาย และการบริหารงานของหน่วยงานอยู่ในระดับต่ำ

ลักษณะ บรรพทัญจน์ (2523 : 90-93) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินผลโครงการอบรมครูประจำการที่ไม่มีวุฒิ โดยใช้แบบจำลองชิป กลุ่มตัวอย่างประชากร ใ้แก่ ครูประจำการที่ได้เข้ารับการอบรม 77 คน และอาจารย์ที่ทำการอบรมจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใ้แก่ แบบสอบถาม แบบสังเกตการสอน และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ วิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิเคราะห์เนื้อเรื่องฐานนิยม ค่ามัธยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วทดสอบค่าที่ ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับหน้าที่และงานของกองส่งเสริมวิทยฐานะครู นโยบายของกรมการฝึกหัดครู นโยบายทางการศึกษาของประเทศตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 และสอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังเป็นอย่างมาก

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ทรัพยากรและแผนการดำเนินงานมีความเหมาะสม เนื่องจากมีความพร้อมในค้ำหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีคณะกรรมการดำเนินงานและอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถปัจจัยเบื้องต้น ในค้ำคุณภาพอาจารย์ผู้สอน อุปกรณ์ประกอบการเรียน เวลาสถานที่ และบริการค้ำต่าง ๆ เหมาะสม

3. การประเมินกระบวนการ การดำเนินการยอมรับเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน มีการวางแผนล่วงหน้าและปฏิบัติการ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ มีความเหมาะสมปานกลาง ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์อยู่ในเกณฑ์ดี

4. การประเมินผลิผลของการยอมรับการตามโครงการนี้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่กล่าวไว้ กล่าวคือครูประจำการที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ความสามารถโดยผ่านการสอบวัดผล หลังการอบรมได้เป็นผลให้ครูประจำการที่ไม่มีวุฒิก่อนอบรม ค้ำว่าครูประจำการจะนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นและค้ำว่าโครงการนี้จะสามารถทำให้ครูประจำการที่ไม่มีวุฒิมกไปในที่สุด

จุฑารัตน์ บวรสิน (2524 : 80) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรระดับปริญญาตรี 2 ปี วิชาเอกพลศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อประเมินความมุ่งหมาย องค์ประกอบของหลักสูตร การเลือกและจัดเนื้อหาวิชา ขบวนการนำหลักสูตรไปใช้ และสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักศึกษา รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 150 ชุด เก็บข้อมูลจากนักศึกษาปีสุดท้าย บัณฑิต อาจารย์ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ เปรียบเทียบความค้ำเห็นโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบรายคู่ความวิซของนิวแมนคูล ผลการวิจัยสรุปได้ค้ำนี้

1. หลักสูตรวิชาเอกพลศึกษามีความเหมาะสมในค้ำความมุ่งหมาย องค์ประกอบของหลักสูตร และการเลือกและการจัดเนื้อหาวิชา

2. ขบวนการนำหลักสูตรไปใช้มีความเหมาะสมในค้ำ คุณลักษณะผู้สอนและผู้เรียน อุปกรณ์การสอน ค้ำราและสถานที่เรียน และผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาสูงมาก

สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรในประเทศ เป็นการรวบรวมข้อมูลใน
 ด้านต่าง ๆ ของหลักสูตรทั้งรายการ ต่อไปนี้

1. หัวหลักสูตร โค้ดแก
 - 1.1 วัตถุประสงค์ ความมุ่งหมาย จุดมุ่งหมาย
 - 1.2 เนื้อหา เนื้อเรื่อง เนื้อหาสาระ รายวิชา
2. ส่วนประกอบหลักสูตร โค้ดแก
 - 2.1 อุปกรณ์ ตำรา สถานที่ เวลา
 - 2.2 อาจารย์ผู้สอน
 - 2.3 ผู้เรียน
3. ภาระนาหลักสูตรไปใช้ โค้ดแก
 - 3.1 ระยะเวลาการจัดประสบการณ์ การบริหารหลักสูตร การเรียนการสอน
 - 3.2 การวัดผล การประเมินผล
4. ผลการใช้หลักสูตร โค้ดแก
 - 4.1 ผลผลิต หรือผู้สำเร็จการศึกษา

ในการรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งทาง
 ทางการและทางอ้อม โค้ดแก

1. ผู้สอน
2. ผู้บริหารหลักสูตร ผู้บริหาร ผู้ร่างหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตร
3. ผู้เรียน
4. ผู้สำเร็จการศึกษา
5. ผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา

การนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อมุ่งชี้คุณค่าของหลักสูตรนั้น ๆ ในการประเมินหลักสูตรมีทั้ง
 การประเมินที่ไม่เป็นระบบ และเป็นระบบโดยอาศัยแบบจำลอง แบบจำลองที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นแบบ
 จำลองซิป ซึ่งประเมินหลักสูตร 4 ด้าน คือบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต

ละออง วรณโคตร (2525) ได้วิจัยเกี่ยวกับงานนุคลากรณิสถนัคศึกษาในมหาวิทยาลัย
 ในปี 2525 พบว่าลักษณะและขอบข่ายของงานนุคลากรณิสถนัคศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้นพอจะกล่าวได้

ว่า มหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีชมช่ายงานทั้ง 3 ด้านคือ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านบริการและสวัสดิการนักศึกษา และด้านวินยนิศศึกษาคอนข้างคล้ายคลึงกัน แต่ในรายละเอียดปลีกย่อยนั้น ย่อมแตกต่างกันตามความต้องการและความจำเป็นของนิศศึกษานักศึกษาในแต่ละแห่ง นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณของสถาบันอีกด้วย แต่ถ้าเปรียบเทียบความแตกต่างในรูปแบบและชมช่ายงานทั้ง 3 ชนิด ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จะพบว่า รูปแบบและชมช่ายงานทางกิจกรรมนักศึกษาและงานบริการและสวัสดิการนักศึกษามีความแตกต่างกันออกไปมากกว่ารูปแบบและชมช่ายของงานด้านวินยนิศศึกษา ส่วนปัญหาที่พบในการดำเนินงานด้านบุคลากรนิศศึกษานักศึกษาที่เกิดจากระบบบริหารนั้นมีดังนี้

1. งบประมาณไม่ได้รับการจัดสรร เพราะมหาวิทยาลัยมีความจำเป็นในงานด้านอื่นอีกมากใการเสนอโครงการทำกิจกรรมจึงอาจไม่ได้รับการอนุมัติ
2. ระบบบริหารยังไม่เป็นรูปแบบที่ดีพอ เพราะชาคคนที่ทำงานในค้ำนี้และชาคการประเมินโครงการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
3. ระบบงานทางค้ำนี้ยังไม่ดีพอ เพราะชาคงบประมาณ บุคลากรที่ทำงานต้องยืมมาจากหน่วยงานอื่น ทำให้ผู้ที่ทำงานชาคขวัญและกำลังใจในการทำงาน เพราะมีผู้บังคับบัญชาหลายคน

สายพิณ ขรรฆมารุง (2527) ได้วิจัยเกี่ยวกับการจัดบริการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในประเทศไทยในปี 2527 ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะและชมช่ายของการจัดบริการนักศึกษานในมหาวิทยาลัยครูแฝงอยู่ในแผนกต่าง ๆ 14 แผนกคือ แผนกทะเบียนวัดผล แผนกหอสมุด แผนกแนะแนว แผนกโศคทัศนอุปกรณ แผนกขนานมัยและสุชาภิบาล แผนกวิชาคินแดน แผนกบริการการศึกษา แผนกสวัสดิการ แผนกหอพักนักศึกษา แผนกธุรการ รัสสหกรณ์ของวิทยาลัย แผนกอาคารสถานที่ แผนกวิจัยและปกครอง และแผนกกิจกรรมนักศึกษา สำหรับการแบ่งสายงานบริการนักศึกษานในแต่ละวิทยาลัยครูมีลักษณะเป็นเอกเทศ ปัญหาที่พบส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาทางค้ำบริหารและสวัสดิการ ค้ำกิจกรรมนักศึกษา และค้ำส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร

จากแนวคิดที่ได้นำเสนอตั้งแต่ค้ำแล้วนั้นจะเห็นได้ว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตจะทำได้ก็โดยการเรียนรู้และการศึกษา สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษานี้มีปรัชญาเพื่อให้การศึกษาแก่คนโดยทั่วไป แต่ข้อเท็จจริงแล้ว เป็นเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ค้ำมีโอกาสศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบปิด ดังนั้นการจัดการศึกษาในระบบเปิดและการศึกษาต่อเนื่องจึงจำเป็นที่จะต้องจัดขึ้นเพื่อสนอง-ตอบคนที่ชาคโอกาส หรือไม่พร้อมที่จะศึกษาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ได้กลับเข้ามาในสถานศึกษา

เพื่อพัฒนาตนเองอีกครั้ง วิทยาลัยครูนับว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งที่มีมองถึงจุดนี้ ได้พยายามสนองตอบต่อการเรียนในรูปแบบพิเศษ นับตั้งแต่การศึกษาครุภาคค่ำ การอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการและในท้ายที่สุดได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ ซึ่งได้เปิดยุคของวิทยาลัยครูให้มีโอกาสได้สอนวิชาการสาขาอื่น ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาแล้วในปีการศึกษา 2528 จุดนี้จึงเป็นจุดสนใจของผู้ทำวิจัยที่จะประเมินวิเคราะห์การดำเนินโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ว่าได้ดำเนินการบรรลุเป้าหมายเพียงไรหรือไม่ในแง่ของผู้เข้าร่วมในโครงการและหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรวิชาสาขาอื่นต่อไป และการที่กรมการฝึกหัดครูได้มีนโยบายที่จะขยายฐานในการผลิตบุคลากรให้กว้างออกไปเพื่อสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูที่เปลี่ยนแปลงไป กรมการฝึกหัดครูจึงได้กำหนดทิศทางใหม่โดยการผลิตบุคลากรในสายวิชาอื่นนอกจากสายครู และโดยที่ประเทศไทยกำลังพัฒนาบุคลากรทางด้านบริหารธุรกิจและการจัดการอย่างมาก ตลอดมีความต้องการในค่านี้นี้และมีบางส่วนต้องการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปริญญา กรมการฝึกหัดครูจึงได้มีการร่างหลักสูตรเทคนิคอาชีพขึ้นมาในระบับปริญญาเพื่อเป็นหลักสูตรทดลองใน พ.ศ. 2527 ปรากฏว่าเมื่อไรหลักสูตรผ่านไปแล้ว 1 ปี พบข้อมูลใหม่ว่ามีผู้ทำงานในสาขาธุรกิจจำนวนมากที่ต้องการจะศึกษาต่อเนื่องเพิ่มเติมในสาขาบริหารธุรกิจและการจัดการ ทางกรมการฝึกหัดครูจึงได้พัฒนาหลักสูตรอนุปริญญาขึ้นเป็นหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจและการจัดการเสร็จในปี พ.ศ. 2528 เปิดสอนในโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์บ้านสมเด็จเจ้าพระยา สวนกุหลาบสวนสุนันทา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย